

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 16 juli 2019 met nummer RvVb-A-1819-1215
in de zaak met rolnummer 1718-RvVb-0518-A

Verzoekende partij	de vzw NATUURPUNT BEHEER, VERENIGING VOOR NATUURBEHEER EN LANDSCHAPSZORG IN VLAANDEREN vertegenwoordigd door advocaten Peter DE SMEDT en Matthias STRUBBE met woonplaatskeuze op het kantoor te 9000 Gent, Kasteellaan 141
Verwerende partij	de deputatie van de provincieraad van ANTWERPEN
Tussenkommende partijen	1. de heer Peter EYCKENS vertegenwoordigd door advocaat Steven TRITSMANS met woonplaatskeuze op het kantoor te 2018 Antwerpen, Albertstraat 29 2. het college van burgemeester en schepenen van de stad TURNHOUT vertegenwoordigd door advocaat Jan SURMONT met woonplaatskeuze op het kantoor te 2300 Turnhout, de Merodelei 112

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partij vordert met een aangetekende brief van 20 april 2018 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 25 januari 2018.

De verwerende partij heeft het administratief beroep van de verzoekende partij tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de stad Turnhout van 5 oktober 2017 niet ingewilligd.

De verwerende partij heeft aan de eerste tussenkommende partij een stedenbouwkundige vergunning verleend onder voorwaarden voor de regularisatie van de wijziging van het reliëf van de bodem en drainering van de grond op het perceel gelegen te 2300 Turnhout, Watertappingsstraat, met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie C, nummer 1817 A.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

1.

De eerste tussenkommende partij verzoekt met een aangetekende brief van 26 juni 2018 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen.

De tweede tussenkommende partij verzoekt met een aangetekende brief van 29 juni 2018 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen.

De voorzitter van de Raad laat de tussenkomende partijen met een beschikkingen van 10 augustus 2018 toe in de debatten.

2.

De verwerende partij dient geen antwoordnota maar wel het administratief dossier in. De tussenkomende partijen dienen elk afzonderlijk een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partij dient een toelichtende nota in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 7 mei 2019.

Advocaat Robin VERBEKE *loco* advocaten Peter DE SMEDT en Matthias STRUBBE voert het woord voor de verzoekende partij. Advocaat Steven TRITSMANS voert het woord voor de eerste tussenkomende partij. De verwerende partij en de tweede tussenkomende partij, hoewel behoorlijk opgeroepen, verschijnen niet op de zitting.

3.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. FEITEN

Met een proces-verbaal van 19 mei 2017 wordt vastgesteld dat op het perceel waarop de bestreden beslissing betrekking heeft reliëfwijzigingen werden uitgevoerd zonder voorafgaande vergunning.

De eerste tussenkomende partij dient op 31 mei 2017 bij de tweede tussenkomende partij een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor "de regularisatie van de wijziging van het reliëf van de bodem en drainering van de grond" op het perceel gelegen te 2300 Turnhout, Watertappingsstraat.

Het perceel ligt volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan 'Turnhout', vastgesteld met koninklijk besluit van 30 september 1977 in agrarisch gebied met ecologisch belang.

Het perceel ligt ook binnen het habitatrichtlijngebied BE2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout', ligt op circa 220 meter van het vogelrichtlijngebied BE2101538 'Arendonk, Ravels, Merksplas, Oud-Turnhout en Turnhout' en grenst eveneens aan het VEN-gebied nr. 316 'Het Turnhouts vennengebied'.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 10 juli 2017 tot en met 8 augustus 2017, dient de verzoekende partij een bezwaarschrift in.

Het Agentschap voor Natuur en Bos adviseert op 19 juli 2017 ongunstig:

" ...

Beschermingsstatus

Gelegen in het habitatrichtlijngebied BE2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout'

Gelegen in de nabijheid van het vogelrichtlijngebied BE210538 'Arendonk, Ravels, Merksplas, Oud-Turnhout en Turnhout'

Bespreking stedenbouwkundige vergunning

De aanvraag betreft de regularisatie van een reliëfswijziging en drainering van een akker. Een natte zink op het perceel werd opgevuld met grond afkomstig van een hoger deel van het perceel. Nadien werden bijkomend drainagebuizen geplaatst.

Het betreffende perceel is gelegen in de ecologisch waardevolle omgeving van het Turnhouts Vennengebied (voor belangrijke delen opgenomen in habitatrichtlijngebied, vogelrichtlijngebied en VEN-gebied).

Op het perceel zelf komen geen beschermde habitats of vegetaties voor. Het perceel en de onmiddellijke omgeving ervan zijn op de Biologische Waarderingskaart wel aangeduid als faunistisch belangrijk. Dit komt omdat het Turnhouts Vennengebied zeer belangrijk is als leefgebied voor weidevogels. Grote delen van dit gebied werden dan ook aangeduid als weidevogelgebied wat betekent dat landbouwers hier beheerovereenkomsten kunnen afsluiten met de VLM om de aanwezige weidevogels te beschermen.

Op de natte schrale graslanden die in het Turnhouts Vennengebied voorkomen – ook in de omgeving van het bouwperceel – treft men belangrijke aantallen weidevogels aan (o.a. grutto, wulp, tureluur en scholekster) die deze percelen als broed- en of foerageergebied gebruiken. Deze percelen vormen ook het leefgebied voor een aantal vogelsoorten waarvoor het vogelrichtlijngebied BE2101538 'Arendonk, Ravels, Merksplas, Oud-Turnhout en Turnhout' werd aangemeld. Het betreft o.a. regenwulp en kempfaan die als doortrekkers/pleisteraars op deze graslanden voorkomen.

In tegenstelling tot wat algemeen gedacht worden, maken weidevogels echter niet alleen gebruik van natte graslanden als voedselgebied. Vooral in de winter – als er geen opgaande vegetatie aanwezig is – worden ook nattere akkers gebruikt als foerageergebied omwille van het rijkere bodemleven en het aanwezige voedselaanbod. Bepaalde vogelsoorten – zoals Kievit en scholekster – komen zelfs tot broeden op deze akkers.

Aangezien het aantal weidevogels dat in Vlaanderen voorkomt de laatste jaren zeer sterk achteruit gaat, is het belangrijk in de bestaande weidevogelkernen – zoals het Turnhouts Vennengebied – de aanwezige populaties zoveel mogelijk te behouden. Dit betekent dat alles in het werk moet gesteld worden om het leefgebied van deze soortengroep niet verloren te laten gaan. Het ophogen van weilanden en akkers en het opvullen van natte depressies – zelfs als het om een beperkte oppervlakte gaat – is hier dan ook niet gewenst.

Het Agentschap wijst er verder op dat het op te hogen terrein volgens het gewestplan gelegen is in agrarisch gebied met ecologisch belang. In deze bestemmingszone kunnen volgens de wetgeving ruimtelijke ordening enkele agrarische handelingen worden toegestaan die het voortbestaan van de ecologische waarden binnen dit gebied niet in het gedrang brengen. Voor deze aanvraag betekent dit concreet dat geen landbouwkundige ingrepen kunnen worden toegestaan die een negatieve impact kunnen hebben op percelen die interessant zijn als leefgebied voor weidevogels (zoals het bouwperceel).

Bespreking passende beoordeling

Het dossier vermeldt geen expliciet onderzoek naar de mogelijke aantasting van instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken speciale beschermingszones. Op basis

van de gegevens in het dossier concludeert het Agentschap voor Natuur en Bos echter dat de vergunningsplichtige activiteit geen betekenisvolle aantasting zal veroorzaken van de instandhoudingsdoelstellingen van deze speciale beschermingszones. Er dient dus geen passende beoordeling te worden opgemaakt.

Bespreking verscherpte natuurtoets

Op basis van de gegevens in de aanvraag stelt het Agentschap voor Natuur en Bos ook vast dat de vergunningsplichtige activiteit geen onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN zal veroorzaken.

Conclusie

Het Agentschap voor Natuur en Bos stelt vast dat de vergunningsaanvraag in strijd is met

- de gewestplanbestemming
- de volgende doelstelling(en) of zorgplicht(en):

Artikel 14 §1 Decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997.

Het Agentschap voor Natuur en Bos verleent een **ongunstig advies**. Gelet op artikel 4.3.4. VCRO raden wij de vergunningverlenende overheid af om de vergunning toe te kennen.

...

Het Departement Landbouw en Visserij adviseert op 24 juli 2017 gunstig.

De milieudienst adviseert op 30 augustus 2017 ongunstig.

De gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar adviseert op 5 september 2017 ongunstig:

“ ...

Uit zowel het advies van ANB als van de Milieudienst van de Stad blijkt dat de voorliggende aanvraag vanuit milieukundig oogpunt niet aanvaardbaar is. De aanvraag heeft immers een negatieve impact op de ecologische waarde van het perceel.

Zoals eerder aangegeven bij het deel "planologische context" is het perceel is gelegen in agrarisch gebied met ecologische belang. Deze gebieden worden doelbewust onderscheiden van de "gewone" agrarische gebieden omwille van de aanwezige ecologische waarde.

Artikel 6 van het besluit van de Vlaamse Regering dd 13 juli 2001 stelt dat agrarische gebieden met ecologisch belang gebieden zijn die omwille van de belangrijkheid van de fauna en flora die zij herbergen of omwille van hun invloed op de aanpalende groengebieden een uitgesproken ecologische waarde hebben Alleen die werken en handelingen mogen er worden uitgevoerd die het specifiek milieu van planten en dieren en de landschappelijke waarde niet schaden.

Op basis van de adviezen van ANB en van de Milieudienst kan dus geconcludeerd worden dat aan de bepalingen van het bovenstaande art. 6 niet voldaan is. Er ontstaat immers een negatieve impact op fauna en flora door deze aanvraag. De aanvraag is dus in strijd is met de bepalingen van het gewestplan!

Artikel 4.3.1 van de VCRO bepaalt (als initiële weigeringsgrond) dat een aanvraag geweigerd dient te worden als niet voldaan wordt aan de geldende stedenbouwkundige voorschriften. Om deze reden alleen al moet de aanvraag dus geweigerd worden. Alle andere argumenten en motieven die nog aan bod komen, zijn dus ondergeschikt aan dit gegeven!

Niet tegenstaande het bovenstaande feit is de voorliggende aanvraag eveneens niet wenselijk vanuit de doelstellingen binnen andere beleidsvelden dan de ruimtelijke ordening. Zo wordt in de adviezen van ANB en van de Milieudienst verwezen naar art. 14 §1 en 16 §1 van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, meer bepaald de zorgplicht en het integratiebeginsel. De zorgplicht omvat dat iedereen die ingrijpt in natuurlijke habitats of ecosystemen al het nodige moet doen om schade te voorkomen, te beperken of te herstellen. Het integratiebeginsel verplicht de overheid om bij het behandelen van vergunningen of toelatingen dezelfde overweging in acht te nemen en om deze redenen eventueel voorwaarden op te leggen of aanvragen te weigeren.

Gezien in het voorliggende dossier een negatieve impact te verwachten is, kan enkel aan art. 14 §1 en 16 §1 van het bovenstaande decreet voldaan worden door de voorliggende aanvraag niet toe te staan. Conform art 4.3.4. van de VCRO zijn ook dit argumenten om de voorliggende aanvraag te weigeren. Artikel 4.3.4. stelt immers: "Een vergunning kan worden geweigerd indien uit een verplicht in te winnen advies blijkt dat het aangevraagde onwenselijk is in het licht van doelstellingen of zorgplichten die gehanteerd worden binnen andere beleidsvelden dan de ruimtelijke ordening."

Stel dat de voorliggende aanvraag in overeenstemming zou zijn met de gewestplanbestemming (wat niet het geval is !), dan nog is het aangewezen om de voorliggende aanvraag te weigeren omwille van deze beleidsdoelstellingen uit het natuurdecreet.

Verder moeten m.b.t. de bespreking van de passende beoordeling en de verscherpte natuurtoets (uit de adviezen van ANB en van de Milieudienst) de volgende kanttekeningen gemaakt worden (gezien ze tegenstrijdig lijken met de rest van de adviezen). Het feit dat in beide adviezen aangehaald wordt dat de impact van de voorliggende aanvraag (vanuit deze 2 instrumenten bekeken) niet betekenisvol, onvermijdbaar of onherstelbaar is, betekent niet dat er helemaal geen negatieve impact zal zijn op het milieu. Beide natuurtoetsen peilen immers naar de impact op de grotere aanééngeschakelde "groene" netwerken en naar de impact op natuur op "andere vlakken".

Voor percelen gelegen in een speciale beschermingszone (in dit geval Europees habitatrichtlijngebied) moet steeds een voortoets of indien nodig een passende beoordeling opgemaakt worden om de betekenisvolle aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van de ganse speciale beschermingszone in kaart te brengen. In de passende beoordeling of voortoets wordt gekeken of de habitats en/of soorten die op genomen zijn in de instandhoudingsdoelstellingen van het respectievelijke habitatrichtlijngebied al dan niet betekenisvol aangetast worden.

De beoordeling dat de vergunningsplichtige activiteit geen betekenisvolle aantasting zal veroorzaken zegt dus enkel iets over de habitats en soorten opgenomen in het betreffende habitatgebied, niet over de andere aanwezige waardevolle habitats en/of soorten (natuurwaarden). Tevens kan ook gesteld worden dat zowat de helft van het Turnhoutse grondgebied ten noorden van het kanaal gelegen is in dat habitatrichtlijngebied. Vanuit beide optieken is het dus begrijpelijk dat er geconcludeerd wordt dat de aanvraag geen betekenisvolle aantasting betekent.

Bij de verscherpte natuurtoets wordt bekeken wat de impact van de aanvraag is op nabij gelegen gebieden die als VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk) aangeduid zijn. Gezien het

perceel zelf niet gelegen is in VEN (maar vele percelen ten westen wel), is de impact van de voorliggende aanvraag voor het VEN niet onvermijdbaar of onherstelbaar.

Het gegeven dat de voorliggende aanvraag zowel op de passende beoordeling als de verscherpte natuurtoets niet negatief scoort, doet geen directe uitspraak over de aanwezige natuurwaarden op het perceel zelf en/of de impact op de aanwezige waardevolle habitats en/of soorten (natuurwaarden).

In de algemene natuurtoets wordt immers gekeken naar alle natuurwaarden (habitats en soorten). Uit de analyse van het ANB blijkt dat uitgevoerde activiteiten een negatieve impact hebben op de aanwezige weidevogelpopulatie. Deze negatieve impact op de ecologische waarde is (zoals eerder gesteld) strijdig met de ruimtelijke bestemming waardoor de aanvraag ongunstig beoordeeld wordt. De "gunstige" resultaten van passende beoordeling en de verscherpte natuurtoets hebben, gezien ze niet dezelfde finaliteit hebben, geen effect op deze "negatieve" beoordeling.

*Op basis van de ganse bovenstaande uiteenzetting moet geconcludeerd worden dat de aangevraagde agrarische werken geweigerd moeten worden omdat ze enerzijds in strijd zijn met het gewestplan en anderzijds niet wenselijk zijn vanuit milieutechnisch oogpunt. De ongunstige adviezen van ANB en van de Milieudienst worden dan ook bijgetreden.
...*

De tweede tussenkomenende partij verleent op 5 oktober 2017 een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden aan de eerste tussenkomenende partij. Zij beslist:

“ ...

Het college van burgemeester en schepenen gaat niet akkoord met het advies en de voorgestelde voorwaarden en/of lasten van de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar waarin nagegaan werd of aan de regelgeving en de stedenbouwkundige voorschriften of verkavelingsvoorschriften, de goede ruimtelijke ordening, de watertoets en de normen en percentages betreffende de verwezenlijking van een sociaal of bescheiden woonaanbod voldaan is.

Het college van burgemeester en schepenen oordeelt gunstig over voorliggende aanvraag om volgende redenen:

Enerzijds geeft ANB een ongunstig advies en anderzijds schrijft men dat “de vergunningsplichtige activiteit geen betekenisvolle aantasting zal veroorzaken van de instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszone”. Verder schrijft men dat “de vergunningsplichtige activiteit geen onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN zal veroorzaken en dat op het perceel zelf geen beschermde habitats of vegetaties voorkomen”. Het advies van Landbouw is gunstig. Het college is van oordeel dat de vergunningsplichtige activiteit het voortbestaan van de ecologische waarden binnen het Turnhoutse vennengebied niet in het gedrang brengt.

Het college is ervan overtuigd dat de vergunningsplichtige activiteit een positieve impact zal hebben op het organisch leven in de bodem. Bovendien zal er in de toekomst beduidend minder structuurbederf plaatsvinden wat enkel zal leiden tot een rijker bodemleven. Dit zal ongetwijfeld een positieve invloed hebben op de bodemgesteldheid in zijn algemeenheid. Verder is het college van mening dat de vergunningsplichtige activiteit geen enkele schade zal toebrengen aan de foerageerwaarde van het gebied; integendeel zij is ervan overtuigd dat het voedselaanbod enkel zal verrijken. Weide en andere vogels zullen in de toekomst

zeker hun gading vinden en bepaalde soorten zoals kievit en scholekster zullen zeker ook in de toekomst hier een broedplaats vinden.

...

Tegen die beslissing tekent de verzoekende partij op 14 november 2017 administratief beroep aan bij de verwerende partij.

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar adviseert in zijn verslag van 18 januari 2018 om het beroep in te willigen en de stedenbouwkundige vergunning te weigeren. Hij adviseert:

“ ...

8. LEGALITEIT: niet OK

Planningscontext:

- Gewestplan Turnhout (goedgekeurd bij KB van 30 september 1977): agrarisch gebied met ecologisch karakter
- Natuurbescherming: VEN, habitatrictlijngebied, vogelrichtlijngebied

Overeenstemming:

- **Gewestplan: niet**
- Watertoets: wel
- **Sectorwetgeving: niet**

Toelichting:

De aanvraag is niet in overeenstemming met de planologische bestemming van het gewestplan

*Volgens het vastgestelde gewestplan van Turnhout (goedgekeurd bij KB van 30 september 1977) situeert de aanvraag zich in **agrarisch gebied met ecologisch belang**.*

...

Het Departement Landbouw en Visserij (DLV) heeft een *gunstig advies* verleend:

...

Het Agentschap Natuur en Bos (ANB) heeft in het kader van de aanvraag een *ongunstig advies* verleend (samengevat):

...

Het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) haalt de ecologische waarde van het aanvraagperceel en de ruimere omgeving aan en beoordeeld de aanvraag ongunstig in het licht van art. 14 van het natuurdecreet. In het agrarisch gebied met ecologisch belang worden slechts die werken inpasbaar geacht welke de ecologische waarde binnen en naast het gebied niet in het gedrang brengen. Gezien de aanvraag niet in overeenstemming is met de doelstellingen en zorgplichten van het natuurdecreet, wordt de ecologische waarde van het perceel en de omgeving onvoldoende gevrijwaard en is deze in strijd met de bepalingen van het agrarisch gebied met ecologische belang.

...

De aanvraag is niet in overeenstemming met de doelstellingen of zorgplichten die gehanteerd worden binnen andere beleidsvelden dan de ruimtelijke ordening.

Het ongunstige advies van ANB wordt bijgetreden, de is aanvraag in strijd met de zorgplicht van artikel 14 §1 van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997.

Art. 14. § 1 (zorgplicht) bepaalt: (...)

Art. 16. § 1 (integratiebeginsel) bepaalt: (...)

Het perceel en de onmiddellijke omgeving wordt op de Biologische Waarderingskaart aangeduid als faunistisch belangrijk. Deze percelen vormen ook het leefgebied voor een aantal vogelsoorten waarvoor het vogelrichtlijngebied BE 2101538 'Arendonk; Merksplas, Oud-Turnhout en Turnhout' werd aangemeld. Het betreft o.a. regenwulp, kemphaan die als doortrekkers/pleisteraars op deze graslanden voorkomen. Dit komt omdat het Turnhouts Vennengebied zeer belangrijk is als leefgebied voor weidevogels. Het advies van ANB haalt aan dat het ophogen van weilanden en akkers en het opvullen van natte depressies -zelfs als het om een beperkte oppervlakte gaat- ongewenst is in het kader van het behoud van de bestaande populatie weidevogels.

Het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) haalt de ecologische waarde van het aanvraagperceel en de ruimere omgeving aan en beoordeeld de aanvraag ongunstig in het licht van art. 14 van het natuurdecreet.

Het beroepschrift haalt eveneens aan dat de noordzijde van het bouwperceel over de volledige lengte van 370 m aan een erkend natuurreservaat grenst, waarin verscheidene Europees beschermde habitattypes in ontwikkeling zijn: 6230 (heischraal grasland, een prioritair habitatype L 3130 (oligotroof ven) en allerlei overgangsvormen. De aangevraagde reliëfwijziging en drainage zou eveneens een negatieve invloed hebben op de ecologische waarde van voorgaande, gezien deze droogtegevoelig zijn.

Het aanvraagdossier richt zich louter tot het agrarische aspect en bevat geen argumentatie met betrekking tot het al dan niet schenden van de ecologische waarde van het perceel en/of de omgeving. Gezien in voorliggend dossier een negatieve impact te verwachten is op het betrokken perceel en de omgeving wordt niet voldaan aan de doelstellingen van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997.

9. GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING: niet OK

Overeenstemming:

- Functionele inpasbaarheid: niet OK
- Ruimtegebruik: niet OK
- Bodemreliëf: niet OK
- Hinderaspecten: niet OK

Omgeving:

Het aanvraagperceel bevindt zich ca. 3,5 km ten noorden van de ring van Turnhout (R13).

Het aanvraagperceel is gelegen in agrarisch gebied met ecologisch belang en ligt in het habitatrichtlijngebied BE2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout'.

Op ca. 220 m bevindt zich het vogelrichtlijngebied BE2101538 'Arendonk, Ravels, Merksplas, Oud-Turnhout en Turnhout' en het perceel grenst eveneens aan het VEN-gebied nr. 316 'Het Turnhouts vennengebied'.

Toelichting:

De aanvraag is niet in overeenstemming met de bepalingen van het agrarisch gebied met ecologisch belang en is conform het ongunstig advies van ANB in conflict met de zorgplicht van het natuurdecreet.

Uit het ongunstig advies van ANB blijkt dat de aanvraag een ongunstige invloed heeft op de beschermde ecologische waarden binnen en naast het gebied. De aanvraag is niet in overeenstemming met de beleidsdoelstellingen (art. 14 §1 en 16 §1) uit het natuurdecreet en bijgevolg strijdig met de bestemming van het agrarisch gebied met ecologisch belang.

De aanvraag is bijgevolg niet functioneel inpasbaar en de dient ongunstig beoordeeld te worden aan de criteria van de goede ruimtelijke ordening.

Het college van burgemeester en schepenen van Turnhout oordeelt haaks op het advies van ANB dat de aanvraag een positieve impact zou hebben op het organisch leven in de bodem en dat er geen schade toegebracht zal worden aan de foerageerwaarde van het gebied. Het college gaat eveneens in tegen het ongunstige advies van de gemeentelijk stedenbouwkundig ambtenaar en de gemeentelijke milieudienst, dit zonder haar stelling uitvoerig te motiveren.

Het is verder opmerkelijk te noemen dat de vergunning van het college in haar historiek melding maakt van een geweigerde vergunning, voor een gelijkaardige aanvraag op het aanpalende perceel. Deze vergunning werd in hoofdzaak geweigerd gezien de aanvraag in strijd was met de bestemmingsvoorschriften en in ondergeschikte orde was de aanvraag ook strijdig met doelstellingen uit andere beleidsvelden dan de ruimtelijke ordening. Met de voorliggende aanvraag vraagt men een gelijkaardige aanvraag aan op een perceel mét nagenoeg dezelfde context.

Gelet op voorgaande overweging kan dan ook niet aangesloten worden bij de motivatie van het college van burgemeester en schepenen en dient voorliggende aanvraag in zijn totaliteit ongunstig beoordeeld te worden.

...

Na de hoorzitting van 23 januari 2018 verklaart de verwerende partij het beroep op 25 januari 2018 ongegrond en verleent een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden. De verwerende partij beslist:

“ ...

De deputatie is van oordeel dat voorliggende aanvraag in overeenstemming is met de wettelijke bepalingen en de goede ruimtelijke ordening.

De deputatie acht de aanvraag in overeenstemming de planologische bestemming van het gewestplan en in overeenstemming met de zorgplicht van artikel 14 §1 van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997.

Volgens het vastgestelde gewestplan van Turnhout (goedgekeurd bij KB van 30 september 1977) situeert de aanvraag zich in agrarisch gebied met ecologisch belang.

“Artikel 1: Agrarische gebieden met ecologisch belang In de agrarische gebieden met ecologische waarde, die op de kaarten welke de bestemmingsgebieden omschrijven met groene arcering zijn slechts toegelaten grondgebonden landbouwbedrijven en agrarische werken en handelingen die het voortbestaan van de beschermde ecologische waarden binnen en naast het gebied niet in gevaar brengen.”

Het Departement Landbouw en Visserij (DLV) heeft een gunstig advies verleend:

“De aanvraag betreft een reliëfwijziging zonder aanvoer van bijkomende grond en drainage van een landbouwperceel. De aanvrager baat een professioneel landbouwbedrijf uit. De reliëfwijziging omvatte het wegwerken van een depressie over een lengte van 60 m waarbij de zavel van het hoogste punt van het perceel in de depressie werd gevoerd. De opgevulde depressie werd gediëpploegd, waardoor de teelaarde terug bovenaan kwam. De reliëfwijziging en drainage werd doorgevoerd om een meer optimale gewasopbrengst te kunnen realiseren.”

Gezien de gevraagde werken uitgevoerd werden in het kader van een professionele landbouwactiviteit, zijn deze strikt genomen in overeenstemming met de bepalingen van het agrarisch gebied.

Het aanvraagperceel is echter gelegen in het agrarisch gebied met ecologisch belang zodat eveneens dient nagegaan te worden of de impact van de gevraagde werken aanvaardbaar is in functie van het voortbestaan van de beschermde ecologische waarden binnen en naast het gebied.

Het aanvraagperceel ligt in het habitatrichtlijngebied BE2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' (rode arcering op afbeelding), ligt op ca. 220 m van het vogelrichtlijngebied BE2101538 'Arendonk, Ravels, Merksplas, Oud-Turnhout en Turnhout' (blauwe arcering op afbeelding) en het perceel grenst eveneens aan het VEN-gebied nr. 316 'Het Turnhouts vennengebied'.

...

Het Agentschap Natuur en Bos (ANB) heeft in het kader van de aanvraag een ongunstig advies verleend (samengevat):

Het Agentschap voor Natuur en Bos stelt vast dat de vergunningsaanvraag in strijd is met de gewestplanbestemming en de doelstelling(en) of zorgplicht(en) van artikel 14 §1 van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997.

Het advies kan als volgt samengevat worden:

- *Op het perceel zelf komen geen beschermde habitats of vegetaties voor.*
- *Het perceel en de onmiddellijke omgeving ervan zijn op de Biologische Waarderingskaart wel aangeduid als faunistisch belangrijk.*
- *Deze percelen vormen ook het leefgebied voor een aantal vogelsoorten waarvoor het vogelrichtlijngebied BE2101538 'Arendonk, Ravels, Merksplas, Oud-Turnhout en Turnhout' werd aangemeld. Dit betekent dat alles in het werk moet gesteld worden om het leefgebied van deze soortengroep niet verloren te laten gaan.*
- *Het ophogen van weilanden en akkers en het opvullen van natte depressies zelfs als het om een beperkte oppervlakte gaat- is hier dan ook niet gewenst.*
- *Volgens de gewestplanbestemming kunnen geen landbouwkundige ingrepen toegestaan worden die een negatieve impact kunnen hebben op percelen die interessant zijn als leefgebied voor weidevogels (zoals het bouwperceel).*
- *De vergunningsplichtige activiteit zal geen betekenisvolle aantasting veroorzaken van de instandhoudingsdoelstellingen van deze speciale beschermingszones. Er dient dus geen passende beoordeling te worden opgemaakt.*

- Op basis van de gegevens in de aanvraag stelt het Agentschap voor Natuur en Bos ook vast dat de vergunningsplichtige activiteit geen onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN zal veroorzaken.

Het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) haalt de ecologische waarde van het aanvraagperceel en de ruimere omgeving aan en beoordeelt de aanvraag ongunstig in het licht van art. 14 van het natuurdecreet. De provinciaal stedenbouwkundig ambtenaar sloot zich in haar verslag aan bij het advies van ANB.

De deputatie meent dat de aanvraag in overeenstemming is met de zorgplicht van artikel 14 §1 van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997 en bijgevolg aanvaardbaar is in het agrarisch gebied met ecologisch belang.

Art. 14. § 1 (zorgplicht) bepaalt: (...)

Art. 16. § 1 (integratiebeginsel) bepaalt: (...)

De deputatie treedt het verslag van de provinciaal stedenbouwkundig ambtenaar en het ongunstige advies van ANB niet bij.

Het aanvraagperceel kent vandaag onmiskenbaar een agrarisch gebruik en zal deze functie verder blijven vervullen. De aanvrager baat namelijk een professioneel landbouwbedrijf uit, wat in het gunstige advies van het Departement Landbouw en Visserij werd verduidelijkt.

Het aanvraagperceel is gelegen in een Speciale Beschermingszone (BE21000024). Het advies van het Agentschap Natuur en Bos (ANB) haalt aan dat er op het perceel geen beschermde habitats- of vegetaties voorkomen. De vergunningsplichtige activiteit zal geen betekenisvolle aantasting veroorzaken van de instandhoudingsdoelstellingen van deze speciale beschermingszones. ANB besluit bijgevolg dat er geen passende beoordeling opgemaakt dient te worden. Op basis van de gegevens in de aanvraag stelt het Agentschap voor Natuur en Bos ook vast dat de vergunningsplichtige activiteit geen onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN zal veroorzaken.

Gezien het Agentschap voor Natuur en Bos stelt dat er geen passende beoordeling noodzakelijk is, wordt de nadruk gelegd op het zeer lokale karakter van de aanvraag en de beperkte impact op de omgeving. Het advies vermeldt namelijk expliciet dat er geen onvermijdbare schade aan de natuur zal veroorzaakt worden. De deputatie gaat er dan ook vanuit dat de gevraagde werken geen nadelige impact teweeg zullen brengen op het noordelijk gelegen (ca. 220 m) vogelrichtlijngebied BE2101538 'Arendonk, Ravels, Merksplas, Oud-Turnhout en Turnhout' en het aangrenzende VEN-gebied nr. 316 'Het Turnhouts vennengebied'.

De aanvraag heeft slechts betrekking om het nivelleren van een lokale zonk in het terrein, waarin na hevige regenval hemelwater blijft instaan. Het terrein vervult vandaag dan ook niet expliciet een waardevolle waterbergende functie, noch een functie als leef- of foerageergebied, welke ten gevolge van de aanvraag zou verdwijnen.

De deputatie meent dan ook dat de ecologische waarde binnen en naast het gebied niet in het gedrang gebracht worden en acht de gevraagde werken in overeenstemming met de bepalingen van het agrarisch gebied met ecologische belang.

De aanvraag doorstaat de watertoets.

Volgens artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 en latere wijzigingen betreffende het integraal waterbeleid dient de aanvraag onderworpen te zijn aan de watertoets. Het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 en latere wijzigingen stelt nadere regels vast voor de toepassing van de watertoets. De aanvraag werd getoetst aan de kenmerken van het watersysteem, aan de doelstellingen en beginselen van artikel 5, 6 en 7 van het decreet integraal waterbeleid, en aan de bindende bepalingen van het (deel)bekkenbeheerplan.

Bij nazicht van de Vlaamse kaart met de overstromingsgevoelige gebieden, blijkt het perceel niet gelegen te zijn in een effectief of mogelijk overstromingsgevoelig gebied.

De aanvraag omvat slechts plaatselijke wijzigingen aan het bestaande reliëf van het terrein en drainagewerken. Vanuit het decreet Integraal Waterbeleid wordt geen significante impact op de waterhuishouding verwacht

De deputatie acht de aanvraag in overeenstemming met de goede ruimtelijke.

Bij de beoordeling van het aangevraagde is rekening gehouden met de in de omgeving bestaande toestand. De overeenstemming met de goede ruimtelijke ordening wordt beoordeeld aan de hand van aandachtspunten en criteria die betrekking hebben op de functionele inpasbaarheid, de mobiliteitsimpact, de schaal, het ruimtegebruik en de bouwdichtheid, visueel-vormelijke elementen, cultuurhistorische aspecten en het bodemreliëf, en op hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen. Het aangevraagde werd met inachtneming van al deze aspecten onderzocht. Er wordt dieper ingegaan op de voor de aanvraag noodzakelijke of relevante elementen.

Omgeving

Het aanvraagperceel bevindt zich ca. 3,5 km ten noorden van de ring van Turnhout (R13).

Het aanvraagperceel is gelegen in agrarisch gebied met ecologisch belang en ligt in het habitatrichtlijngebied BE210024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout'.

Op ca. 220 m bevindt zich het vogelrichtlijngebied BE2101538 'Arendonk, Ravels, Merksplas, Oud-Turnhout en Turnhout' en het perceel grenst eveneens aan het VEN-gebied nr. 316 'Het Turnhouts vennengebied'.

De aanvraag is functioneel inpasbaar.

Het betrokken perceel is vandaag in gebruik door een professioneel landbouwbedrijf en zal deze functie blijven vervullen.

De deputatie acht de gevraagde nivelleringswerken aanvaardbaar, gelet op het lokale karakter van de ingreep en de beperkte impact op de omgeving.

Zoals aangehaald stelt het advies van Natuur en Bos dat er geen betekenisvolle aantasting veroorzaakt wordt van de instandhoudingsdoelstellingen van deze speciale beschermingszones. ANB besluit bijgevolg dat er geen passende beoordeling opgemaakt dient te worden. Op basis van de gegevens in de aanvraag stelt het Agentschap voor Natuur en Bos ook vast dat de vergunningsplichtige activiteit geen onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN zal veroorzaken (zie eerder geformuleerde toets aan de gewestplanbestemming en toets aan de zorgplicht en doelstellingen van artikel

14 §1 van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997.

De gevraagde werken zijn zeer lokaal van aard en hebben bijgevolg een zeer beperkte impact op de omgeving. Eerder werd eveneens aangehaald dat het perceel geen specifieke waardevolle waterbergende functie, noch een functie als leef- of foerageergebied vervult. Het terrein wordt vandaag reeds bewerkt ter uitoefening van de bestaande agrarische activiteit. In functie daarvan zal de samenstelling en waterbergend vermogen reeds wijzigen. Het lokaal nivelleren kan dan ook niet aanzien worden als het uitdrogen van de grond.

Gelet op voorgaande besluit de deputatie dat de aanvraag aanvaardbaar is en de toets aan de criteria van de goede ruimtelijke ordening doorstaat.

...

Dit is de bestreden beslissing.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE TUSSENKOMST

Uit het dossier blijkt dat het verzoek tot tussenkomst tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging – HOEDANIGHEID EN BELANG VAN DE VERZOEKENDE PARTIJ

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij omschrijft haar belang bij de voorliggende vordering als volgt:

“ ...

12. Verzoekende partij treedt op als een milieuvereniging op grond van artikel 4.8.11, § 1, eerste lid, 4° van de VCRO, zoals van toepassing op voorliggende procedure. Volgens voormelde bepaling kan een beroep bij de Raad worden ingesteld door de volgende belanghebbenden:

“4° procesbekwame verenigingen die optreden namens een groep wiens collectieve belangen door de vergunnings-, validerings- of registratiebeslissing zijn bedreigd of geschaad, voor zover zij beschikken over een duurzame en effectieve werking overeenkomstig de statuten”.

Hieruit volgt dat door een procesbekwame vereniging bij de Raad een beroep op ontvankelijke wijze kan ingesteld worden wanneer zij kan aantonen dat zij (i) namens de groep een collectief belang nastreeft in overeenstemming met de statutaire doelstellingen van de vereniging (te onderscheiden van het algemeen belang) en waarbij het collectief belang niet de optelsom is van de individuele belangen van haar leden; (ii) het ingeroepen collectief belang door de bestreden beslissing bedreigd of geschaad wordt; en (iii) de vereniging beschikt over een duurzame en effectieve werking overeenkomstig de statuten.

Overeenkomstig de rechtspraak van Uw Raad volstaat het volgens artikel 4.8.11, § 1, eerste lid, 4° van de VCRO, zoals van toepassing op de voorliggende procedure, dat een procesbekwame vereniging aan de hierboven opgesomde vereisten voldoet. Het is niet

vereist is dat er daarenboven ook een band van evenredigheid bestaat tussen het actieterrein van de verzoekende partij en de territoriale draagwijdte van de bestreden beslissing. Er anders over oordelen, zou neerkomen op het toevoegen van een bijkomende voorwaarde aan voormelde decretale bepaling en zou (ten onrechte) een beperking inhouden van de toegang van verzoekende partij tot de rechter.

13. Verzoekende partij heeft, overeenkomstig artikel 3 van haar statuten, onder meer de duurzame instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de ontwikkeling van de natuur tot doel. Zij beoogt in het bijzonder **natuurgebieden veilig te stelen, in beheer te nemen en verder te ontwikkelen en op te komen voor de ruimtelijke en milieucondities voor de duurzame instandhouding en optimale ontwikkeling van natuurwaarden**. Voorts schept zij kansen voor leden, vrijwilligers en professionele medewerkers om deel te nemen aan het realiseren van de maatschappelijke opdracht. De vereniging is dus tegelijk een hefboom voor maatschappelijke verandering en een middel tot persoonlijke ontplooiing van de leden, actieve vrijwilligers en professionele medewerkers (stuk 3).

Tot het verwezenlijken van haar doel kan verzoekende partij:

“alle daartoe noodzakelijke en wettelijke middelen aanwenden en initiatieven ontplooiën, onder meer de organisatie van activiteiten en vorming ten behoeve van kaderleden en leden van de vereniging en het publiek, sensibilisering en vorming van de publieke opinie, verwerving, huur en/of beheer van landschapselementen, van gebieden en van cultuurhistorische waardevolle gebouwen, objecten of monumenten, alsook beleidsbeïnvloeding” (stuk 3).

Uit wat voorafgaat, blijkt dat verzoekende partij **een bijzonder specifieke doelstelling inzake natuurbeschoud- en herstel bezit**. Verzoekende partij focust daarbij niet uitsluitend op het beheer van natuurgebieden, maar op de **totaliteit van het landschap, op de kwaliteit van de biodiversiteit en de beleevingswaarde die hieraan is verbonden**. Dit belang heeft betrekking op specifieke waarden die verband houden met het natuurbeschoud in de ruime zin, maar onderscheidt zich niettemin duidelijk van het algemeen belang. Tevergeefs zou men dan ook opwerpen dat er sprake zou zijn van een actio popularis. Evenmin blijkt het statutair doel van de verzoekende partij samen met het persoonlijk belang van de leden.

Het territoriaal omschreven werkingsgebied van verzoekende partij omvat onder meer het Vlaamse Gewest, en dus ook de plaats waar het bestreden project is gelegen.

14. Verzoekende partij is (onder meer) eigenaar van het perceel dat grenst aan het betrokken perceel waarop op 28 april 2017 de (onvergunde) **nivelleringswerken**, met het oog op **drainage** en een optimale landbouwexploitatie, werden uitgevoerd (zie onderstaande figuur, rode omlijning):

...

Het perceel is tevens gelegen in het habitatrichtlijngebied BE2100024 ‘Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout’ en is aangeduid als voorlopige zoekzone (zie onderstaande figuur, blauwe pijl):

...

15. Het perceel van verzoekende partij werd tevens erkend als natuurreserveaat en heeft – logischerwijs – een belangrijke ecologische waarde. Niet alleen is het perceel, zoals door ANB wordt aangegeven (stuk 6), belangrijk voor weidevogels, maar er zijn op het perceel van verzoekende partij een aantal Europees beschermde habitattypes in ontwikkeling, waaronder het habitatype 3130 (Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de *Littorelletalia uniflora* en/of de *IsoëtesNanajunctea*) en 6230 (Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)).

De aanwezigheid van dit laatste habitatype (6230) wordt trouwens uitdrukkelijk bevestigd door het managementplan Natura 2000 (versie 1.0) voor de speciale beschermingszones 'BE2100024 - Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' en 'BE2101538 - Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout' (zie onderstaande figuur, rode omlijning):

...

16. De **aanwezige vegetaties** op het perceel van verzoekende partij zijn **erg gevoelig** aan **verdroging** en de grondwaterstand is er op dit ogenblik lager dan hetgeen vereist is. **Verzoekende partij vreest dan ook dat de met de bestreden beslissing vergunde reliëfwijziging (en drainage) van het betrokken perceel een verdrogende (en dus negatieve) invloed zal hebben op haar perceel.**

Gelet op wat voorafgaat, is dan ook te besluiten dat, indien de bestaande (illegale) toestand wordt bestendigd, de verdere uitbouw van het natuurreserveaat en het behalen van een gunstige staat van instandhouding van het betrokken habitatrichtlijngebied ernstig wordt gehypothekeerd.

Het moge dan ook duidelijk zijn dat het ingeroepen collectief belang van verzoekende partij door de bestreden beslissing wordt bedreigd en/of geschaad.

17. Ten slotte wijst verzoekende partij er nog op dat uit een samenlezing van de artikelen 2.5 en 9.2 van het Verdrag van Aarhus volgt dat niet-gouvernementele organisaties, zoals verzoekende partij, toegang moeten kunnen hebben tot de rechter. Dit moet vanzelfsprekend een effectieve en geen louter formele toegang zijn. In het licht van het Verdrag van Aarhus moeten milieuverenigingen toegang kunnen hebben tot Uw Raad onder de hiervoor geschetste voorwaarden (zie supra). Verzoekende partij komt in deze niet op voor de individuele belangen van haar leden en ook niet voor het algemeen belang, maar voor de duurzame instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuur, het veilig stellen, in beheer nemen en verder ontwikkelen van natuurgebieden en het opkomen voor ruimtelijke en milieucondities voor de duurzame instandhouding en optimale ontwikkeling van natuurwaarden.

Verzoekende partij beschikt over het rechtens vereist belang om beroep in te stellen bij Uw Raad.

...

2.

De tweede tussenkomende partij betwist het belang van de verzoekende partij:

“ ...

13. De tussenkomende partij is vooreerst van mening dat het annulatieberoep van Natuurpunt vzw onontvankelijk is.

14. *Natuurpunt vzw stelt in haar verzoekschrift op te treden als milieuvergunning (art. 4.8.11, §1, eerste lid, 4° VCRO).*

Zij meent toegang tot Uw Raad te hebben omdat zij, blijkens haar statutaire doelstellingen, beoogt natuurgebieden veilig te stellen, in beheer te nemen en verder te ontwikkelen en in het algemeen op te komen voor de ruimtelijke en milieucondities voor de duurzame instandhouding en optimale ontwikkeling van natuurwaarden.

In casu verwijst Natuurpunt vzw naar haar territoriaal werkingsgebied, met name het Vlaams Gewest, en de ligging van het bestreden project daarin.

In het bijzonder stelt Natuurpunt vzw “onder meer eigenaar [te zijn] van het perceel dat grenst aan het betrokken perceel waarop op 28 april 2017 de (onvergunde) nivelleringswerken, met het oog op drainage en een optimale landbouwexploitatie, werden uitgevoerd”.

Dit perceel waarvan sprake zou tevens erkend zijn als natuurreservaat.

Volgens Natuurpunt vzw zouden de op haar perceel aanwezige vegetaties erg gevoelig zijn aan verdroging en zou de grondwaterstand op dit ogenblik lager dan vereist zijn.

Natuurpunt vzw “vreest dan ook dat de met de bestreden beslissing vergunde reliëfwijziging (en drainage) van het betrokken perceel een verdrogende (en dus negatieve) invloed zal hebben op haar perceel”.

Dit relaas verschaft haar het rechtens vereiste belang, aldus Natuurpunt vzw.

15. *De tussenkomende partij merkt aldus op dat Natuurpunt vzw in casu optreedt ter behartiging van haar eigen belangen / onroerende goederen.*

De meest courante praktijk betreft die waarin Natuurpunt vzw opkomt voor het collectief belang dat er in essentie in bestaat de achteruitgang van de kwaliteit van de natuur in het Vlaams Gewest tegen te gaan en te streven naar een herstel, duurzame instandhouding en ontwikkeling van de natuur.

Dergelijk (eerder klassiek) algemeen oogmerk is hier niet echt aan de orde.

Zoals Natuurpunt vzw zelf uitdrukkelijk in haar verzoek tot vernietiging (p. 12) aangeeft, vreest zij voor nadelige gevolgen voor haar eigen perceel dat zou grenzen aan het perceel waarop de bestreden vergunning betrekking heeft.

Uit dit betoog volgen naar mening van de tussenkomende partij twee bedenkingen, dewelke hierna worden uiteengezet.

16. *Eenzijds blijkt nergens uit dat Natuurpunt vzw daadwerkelijk eigenaar is van het aangrenzende perceel waarvan sprake en evenmin dat zij eigenaar is van een aantal andere percelen die aan de overzijde van de Watertappingstraat gelegen zijn.*

Er ligt geen enkele eigendomsakte voor.

In de acht stukken die Natuurpunt vzw voor Uw Raad brengt, zit bijvoorbeeld geen notariële akte of ander bewijs.

Voorts wordt blijkt de eigendom evenmin expliciet of impliciet uit (de voorgaanden in) het administratief dossier.

Noch het besluit van de tussenkomenende partij dd. 5 oktober 2017 noch de bestreden vergunning maken hier gewag van, laat staan dat daarover uitsluitel wordt gegeven.

Natuurpunt vzw leest bovendien het advies van het ANB volstrekt onjuist als zou daarin haar eigendom worden bevestigd.

Het ANB spreekt zich enkel uit over het perceel waarop de bestreden vergunning betrekking heeft.

Nog minder wordt daarin uitspraak gedaan over het waardevol karakter ervan, wel integendeel.

Bij gebreke aan bewijs van eigendom valt niet in te zien hoe Natuurpunt vzw het in dit dossier aangehaalde belang zou kunnen stofferen.

Zij vreest voor de toestand op haar percelen, doch bewijst geen eigendom.

17. *Anderzijds merkt de tussenkomenende partij het volgende op.*

Het recht op toegang tot een rechter heeft in de rechtspraak van zowel de Raad van State als Uw Raad een heuse ontwikkeling gekend waarbij eerst werd aangesloten bij het proportionaliteitscriterium (wat betreft het relevante werkingsgebied van de betrokken milieuvergunning) om dit later dan weer schijnbaar te verlaten.

In de mate dat nu zou vaststaan dat de toets van de gebeurlijke evenredigheid tussen de bestreden beslissing en het actieterrein van de betrokken milieuvereniging tot het verleden behoort, is in de plaats daarvan het bewijs van “een redelijkerwijze aannemelijk risico op bedreiging of schade aan het collectief belang” doorslaggevend geworden.

Ter zake kan worden verwezen naar het arrest van Uw Raad van 5 september 2017 (nr. A/1718/0022).

Welnu, in casu moet worden vastgesteld dat Natuurpunt vzw in haar betoog tal van stellingen verkondigt, doch daarvan niet het minste bewijs voorlegt.

Dienaangaande kan worden verwezen naar de ponering dat:

- de aanwezige vegetaties op het perceel van Natuurpunt vzw “erg gevoelig aan verdroging” zijn;*
- de grondwaterstand op dat perceel “op dit ogenblik lager [is] dan hetgeen vereist is”;*
- de geregulariseerde werken “een verdrogende (en dus negatieve) invloed zal hebben op haar perceel”.*

De tussenkomenende partij heeft het raden naar de stukken / informatie waarin deze beweringen van Natuurpunt vzw worden bevestigd.

Het lijkt thans enkel te gaan over loze beweringen vanwege Natuurpunt vzw.

In de huidige stand is er geen enkel gegeven dat de vrees van Natuurpunt vzw onderschrijft, laat staan dat zou vaststaan dat er 'een redelijkerwijze aannemelijk risico' op schade voorhanden zou zijn.

18. *Het beroep van Natuurpunt vzw is bijaldien onontvankelijk.*
...

3.

De verzoekende partij beantwoordt de door de tweede tussenkomende partij opgeworpen exceptie als volgt:

“ ...

3. *Artikel 3.4 van het Verdrag van Aarhus bepaalt dat elke partij bij het verdrag voorziet in een “passende erkenning van en steun aan verenigingen, organisaties of groepen die milieubescherming bevorderen en waarborgt dat haar nationale rechtsstelsel strookt met deze verplichting”.*

Artikel 9.3 van dit Verdrag bepaalt:

...

Artikel 2.4 omschrijft “het publiek” als “één of meer natuurlijke personen of rechtspersonen en, in overeenstemming met nationale wetgeving of praktijk, hun verenigingen, organisaties of groepen”.

4.Overeenkomstig de rechtspraak van de Raad van State zijn “[e]en bedreiging voor of schade, door de bestreden vergunningsbeslissing, aan het collectief belang van een procesbekwame vereniging met een duurzame en effectieve werking overeenkomstig haar statuten, (...) de in artikel 9.3 van het Verdrag van Aarhus bedoelde toepasselijke criteria in het interne recht voor de toegang tot de reguliere administratieve procedure tegen een vergunningsbeslissing (...). Het volstaat dat een vereniging die de bevordering van de milieubescherming tot doel heeft redelijkerwijze aannemelijk maakt dat een risico bestaat van een bedreiging voor of schade aan haar collectief belang door de bestreden vergunningsbeslissing” (eigen aanduiding).

Ook Uw Raad oordeelt in dezelfde zin:

...

5. *Het volstaat derhalve dat verzoekende partij redelijkerwijze aannemelijk maakt dat er een risico bestaat van een bedreiging voor of schade aan haar collectief belang ingevolge de voor Uw Raad bestreden beslissing.*

Dat heeft zij ook gedaan. Zij heeft in haar inleidend annulatieverzoekschrift uitgebreid uiteengezet dat zij schade vreest ingevolge de exploitatie van het bestreden project op de aanwezige actuele én potentiële natuurwaarden op een perceel met een belangrijke ecologische waarde (het perceel was erkend als natuurreservaat, is als voorlopige zoekzone aangeduid en is opgenomen in het managementplan Natura 2000 (versie 1.0)) en eigendom is van verzoekende partij.

en deze schade drieledig is, namelijk (i) schade aan habitats en soorten op het betrokken perceel zelf, (ii) schade aan de percelen die eigendom zijn van verzoekende partij, en (iii) schade aan de natuurwaarden en habitattypes in de omgeving.

De stelling dat verzoekende partij zich zou beperken tot beweringen, waarvoor zij niet het minste bewijs zou leveren, is onjuist. Verzoekende partij heeft zich bij de uiteenzetting van haar belang gesteund op gegevens uit het managementplan Natura 2000 (versie 1.0) en de aanduiding van het betrokken perceel als voorlopige zoekzone. Bovendien wordt er ook in het advies van ANB op gewezen dat het gebied belangrijk is voor weidevogels.

Verder blijkt ook uit het S-IHD rapport dat de betrokken habitattypes zich in een ongunstige staat van instandhouding bevinden, verdroging een ernstig probleem vormt en een stijging en stabilisering van het grondwater een conditio sine qua non vormt voor het betrokken gebied (S-IHD rapport, p. 43,44, 134 en 136).

6. In het inleidende annulatieverzoekschrift werd overigens uitdrukkelijk verwezen naar voormelde informatiebronnen. Er is dan ook te besluiten dat verzoekende partij op voldoende wijze aannemelijk heeft gemaakt dat er een risico bestaat van een bedreiging voor of schade aan haar collectief belang ingevolge de voor Uw Raad bestreden beslissing.

In zoverre tussenkomende partij er op wijst dat verzoekende partij niet zou aantonen dat de instandhoudingsdoelstellingen van betrokken SBZ in het gedrang zouden worden gebracht en zij evenmin zou ingaan op de opgelegde bijzondere voorwaarde in de bestreden beslissing, is op te merken dat dit een discussie ten gronde betreft.

7. Voor zoveel als nodig voegt verzoekende partij nog een eigendomstitel toe aan huidige toelichtende nota (stuk 9).

Verzoekende partij beschikt over het rechtens vereiste belang om een beroep tot nietigverklaring in te stellen bij Uw Raad.

De exceptie moet worden verworpen.

...

Beoordeling door de Raad

1.

De tweede tussenkomende partij betwist het belang van de verzoekende partij en voert aan dat de verzoekende partij optreedt om haar eigen belangen/ onroerende goederen te behartigen, in het bijzonder vreest zij voor nadelige gevolgen voor haar eigen perceel dat zou grenzen aan het perceel waarop de bestreden beslissing betrekking heeft.

De tweede tussenkomende partij stelt eerst en vooral dat er geen bewijs voorligt dat de verzoekende partij daadwerkelijk eigenaar is van het aangrenzende perceel, noch dat zij eigenaar is van een aantal andere percelen die aan de overzijde van de Watertappingstraat gelegen zijn.

Vervolgens stelt de tweede tussenkomende partij dat in de huidige stand er geen enkel bewijs is dat de vrees van de verzoekende partij onderschrijft, laat staan dat het zou vaststaan dat er 'een redelijkerwijze aannemelijk risico' op schade voorhanden zou zijn.

2.

Uit artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 4° VCRO volgt dat een procesbekwame vereniging bij de Raad op ontvankelijke wijze een beroep kan instellen, indien zij optreedt namens een groep wiens collectief belang door de bestreden beslissing is bedreigd of geschaad en voor zover zij beschikt over een duurzame en effectieve werking overeenkomstig de statuten.

De verzoekende partij kan als een procesbekwame vereniging bij de Raad op grond van artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 4° VCRO op ontvankelijke wijze een beroep instellen indien zij aantoont dat (a) zij namens de groep een collectief belang nastreeft in overeenstemming met de statutaire doelstellingen van de vereniging (te onderscheiden met algemeen belang) en waarbij het collectief belang niet de optelsom is van de individuele belangen van haar leden, (b) het ingeroepen collectief belang door de bestreden beslissing bedreigd of geschaad wordt en (c) de vereniging beschikt over een duurzame en effectieve werking overeenkomstig de statuten. Artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 4° VCRO vereist niet dat het belang van de aanvrager dient afgewogen te worden tegenover het belang van de procesbekwame vereniging.

Overeenkomstig artikel 56, § 1, 1° Procedurereglement dient het verzoekschrift een omschrijving te bevatten van het belang van de verzoekende partij. Het komt derhalve aan de verzoekende partijen toe om in het verzoekschrift te overtuigen dat zij een belang kunnen laten gelden op grond van artikel 4.8.11, § 1, eerste lid, 4° VCRO. Onder meer moet een verzoekende partij op grond van de voormelde bepaling minstens aannemelijk maken dat de vergunningsbeslissing die ze wenst te bestrijden raakt aan het door haar nagestreefde maatschappelijk doel.

3.

Het doel van de verzoekende partij wordt onder meer als volgt omschreven in artikel 4 van de statuten die zij voorlegt:

“ ...

De vereniging heeft tot doel de duurzame instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuur. Zij beoogt in het bijzonder natuurgebieden veilig te stellen, in beheer te nemen en verder te ontwikkelen en op te komen voor de ruimtelijke en milieuecondities voor de duurzame instandhouding en optimale ontwikkeling van natuurwaarden. Evenzeer beoogt de vereniging de openstelling van de door haar beheerde natuurgebieden voor zachte vormen van recreatie en toerisme, die de draagkracht van het gebied respecteren.

Tot het verwezenlijken van haar doel kan de vereniging alle daartoe noodzakelijke en wettelijke middelen aanwenden en initiatieven ontplooiën, onder meer de organisatie van activiteiten en vorming ten behoeve van kaderleden en leden van de algemene vereniging en het publiek, sensibilisering en vorming van de publieke opinie, verwerving, huur en/of beheer van landschapselementen, van gebieden en van cultuur-historische waardevolle gebouwen, objecten of monumenten die zich in deze gebieden bevinden.

Deze opsomming is niet limitatief.

...”

Uit artikel 3 van de statuten blijkt vervolgens dat de verzoekende partij is opgericht voor onbepaalde duur en uit artikel 6 dat haar werking zich voornamelijk richt op het Vlaamse Gewest als het Brussel Hoofdstedelijk Gewest als de zeegebieden onder rechtsbevoegdheid van België.

4.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partij een collectief belang nastreeft dat duidelijk te onderscheiden is van het algemeen belang. Uit de statuten van de verzoekende partij blijkt dat de doelstellingen van de verzoekende partij niet beperkt zijn tot de individuele belangen van haar leden. Haar doelstelling omvat onder andere “de duurzame instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuur” en “het behoud, het herstel, de ontwikkeling en het beheer van natuurgebieden”. Deze doelstelling kan beschouwd worden als een collectief belang dat te onderscheiden is van het algemeen belang en dat niet de loutere optelsom is van de individuele belangen van haar leden.

In haar verzoekschrift maakt de verzoekende partij voldoende duidelijk dat de met de voorliggende vergunning verleende handelingen die zij aanklaagt, past binnen haar statutair doel en haar werkingsgebied, met name het behoud en het herstel van de natuurgebieden in Vlaanderen. Zij geeft ook concreet aan waarover het gaat, welke hinder zij vreest en welke natuurwaarden zij bedreigd acht. De Raad aanvaardt de door de verzoekende partij beschreven aantasting van de habitats in de zin van de Habitatrichtlijn als grondslag voor haar belang. De Raad is van oordeel dat de verzoekende partij voldoende aannemelijk maakt dat het ingeroepen collectief belang door de bestreden beslissing is bedreigd of geschaad wordt.

De Raad merkt daarbij tevens op dat een al te restrictieve invulling van het belang van de verzoekende partij onverenigbaar is met artikel 9.2 van het Verdrag van Aarhus betreffende de toegang tot de rechter voor niet-gouvernementele organisaties. De verzoekende partij is een niet-gouvernementele organisatie die zich inzet voor milieubescherming in de zin van artikel 2, 5 van het Verdrag van Aarhus.

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig en regelmatig is ingesteld. De exceptie wordt verworpen.

VI. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN - ENIG MIDDEL

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij voert de schending aan van artikel 6, derde lid van de richtlijn 92/43/EEG van 21 mei 1992 van de Raad inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (hierna: Habitatrichtlijn) *juncto* artikel 36ter, §§3 en 4 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna: Natuurdecreet), van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: Motiveringswet), van artikel 7, 6° van het besluit van de Vlaamse regering van 28 mei 2004 betreffende de dossiersamenstelling van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning (hierna: Besluit Dossiersamenstelling), van de materiële motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur en van artikel 1.2.1, §2 van het decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid (hierna: DABM).

Zij overweegt als volgt:

“ ...

doordat verwerende partij beslist om de stedenbouwkundige vergunning te verlenen op basis van (onder meer) de volgende overweging:

“Zoals aangehaald stelt het advies van Natuur en Bos dat er geen betekenisvolle aantasting veroorzaakt wordt van de instandhoudingsdoelstellingen van deze speciale beschermingszones. ANB besluit bijgevolg dat er geen passende beoordeling opgemaakt dient te worden. Op basis van de gegevens in de aanvraag stelt het Agentschap voor Natuur en Bos ook vast dat de vergunningsplichtige activiteit geen onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN zal veroorzaken (zie eerder geformuleerde toets aan de gewestplanbestemming en toets aan de zorgplicht en doestellingen van artikel 14 §1 van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997”

terwijl, overeenkomstig artikel 36ter, § 3, eerste lid van het Decreet Natuurbehoud een project dat een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan veroorzaken, moet worden onderworpen aan een passende beoordeling; de vraag of er al dan niet sprake kan zijn van een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de SBZ moet worden onderzocht in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen;

en terwijl, de vraag of een voorgenomen plan of project een passende beoordeling vereist (de zgn. “voortoets”), afhangt van de vraag of het plan of project een betekenisvolle aantasting “kan veroorzaken”; deze vraag een risico-inschatting betreft; in het licht van het voorzorgsbeginsel, dit risico kan enkel worden uitgesloten indien er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat project geen schadelijke gevolgen zal veroorzaken op de betrokken speciale beschermingszone(s);

en terwijl, er voor het bestreden project geen passende beoordeling werd opgemaakt; er voor het ontbreken van deze passende beoordeling noch door verwerende partij, noch door ANB een wetenschappelijke, objectieve en deugdelijke verantwoording werd gegeven; de loutere stelling dat “op basis van de gegevens van het dossier” blijkt dat er geen passende beoordeling vereist is, een loutere stijlformule betreft en allerminst verantwoordt dat er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat project geen schadelijke gevolgen zal veroorzaken op de betrokken speciale beschermingszone(s);

en terwijl, artikel 7, 6° van het Besluit Dossiersamenstelling vereist dat wanneer de aanvraag een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan veroorzaken en geen project-MER moet opgesteld worden, het aanvraagdossier een passende beoordeling wat betreft de betekenisvolle effecten voor de speciale beschermingszone, zoals bedoeld in artikel 36ter, § 3 van het Decreet Natuurbehoud, dient te bevatten; het aanvraagdossier echter geen passende beoordeling bevat(te);

en terwijl, het zorgvuldigheidsbeginsel vereist dat een vergunningverlenende overheid haar beslissing op een zorgvuldige wijze moet voorbereiden en derhalve dient te steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die met de vereiste zorgvuldigheid worden vastgesteld; dit beginsel de overheid er onder meer toe verplicht zorgvuldig te werk te gaan bij de voorbereiding van haar beslissing en ervoor te zorgen dat de feitelijke en juridische aspecten van het dossier deugdelijk onderzocht en afgewogen worden, zodat met kennis van zaken kan worden beslist;

en terwijl, overeenkomstig de artikelen 2 en 3 van de formele motiveringswet, elke administratieve akte met individuele draagwijdte uitdrukkelijk en afdoende, dit is draagkrachtig; gemotiveerd moet zijn; elke overheidsbeslissing meer bepaald uitdrukkelijk de feitelijke gronden en rechtsgronden moet vermelden die de genomen beslissing kunnen

verantwoorden; overeenkomstig de materiële motiveringsplicht de bestreden beslissing moet worden gedragen door rechtens verantwoorde motieven die kunnen blijken, hetzij uit de beslissing zelf, hetzij uit de stukken van het dossier;

en terwijl de handelwijze van verwerende partij, waarbij zij een stedenbouwkundige vergunning heeft verleend voor het project zonder dat er een passende beoordeling werd opgemaakt, allerminst zorgvuldig is; de motivering die zij heeft opgegeven voor het ontbreken van deze passende beoordeling geenszins kan worden aangemerkt als een afdoende motivering;

zodat de bestreden beslissing de aangehaalde bepalingen en beginselen schendt.

Toelichting bij het eerste middel

- 1) Algemeen
- ...
- 2) Toepassing in casu
 - (i) De stelling dat er geen passende beoordeling is vereist, steunt niet niet op een gefundeerd onderzoek

21. Volgens de tiende overweging van de considerans van de Habitatrichtlijn moet elk project dat een significant effect kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van een aangewezen gebied of een gebied dat in de toekomst aangewezen zal zijn, op passende wijze worden beoordeeld. Deze overweging komt tot uitdrukking in artikel 6, derde lid van de Habitatrichtlijn, dat onder meer bepaalt dat voor een plan of project dat significante gevolgen kan hebben voor het betrokken gebied, slechts toestemming kan worden gegeven nadat een passende beoordeling is gemaakt van de gevolgen daarvan voor het gebied.

In artikel 6, derde lid van de Habitatrichtlijn is duidelijk bepaald dat de verplichting om een beoordeling te verrichten afhangt van de volgende twee cumulatieve voorwaarden, zijnde (i) het plan of project in kwestie mag geen direct verband houden met of niet nodig zijn voor het beheer van het gebied en (ii) het plan of project moet significante gevolgen kunnen hebben voor dit gebied.

22. Dat in casu aan de eerste voorwaarde is voldaan, moge duidelijk zijn. Wat de tweede voorwaarde betreft, is op te merken dat artikel 6, derde lid van de Habitatrichtlijn volgens de vaste rechtspraak als voorwaarde voor het vereiste van een passende beoordeling van de gevolgen van een plan of project stelt dat de **waarschijnlijkheid of het risico** bestaat dat dit plan of project significante gevolgen heeft voor het betrokken gebied.

In het licht van het voorzorgsbeginsel moet worden aangenomen dat dit risico bestaat wanneer op grond van objectieve (wetenschappelijke) gegevens niet kan worden uitgesloten dat het plan of project significante gevolgen heeft voor het betrokken gebied. Een dergelijk risico moet met name worden beoordeeld in het licht van de kenmerkende eigenschappen en specifieke milieuomstandigheden van het gebied waarop het plan of project betrekking heeft.

Het voorgaande werd ook reeds bevestigd door Uw Raad:

...

23. *In de bestreden beslissing heeft verwerende partij het ontbreken van een passende beoordeling als volgt gemotiveerd:*

...

Het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos, waar verwerende partij in de geciteerde passage naar verwijst, overweegt in dat verband hetgeen volgt:

...

Uit deze standaardformule blijkt allerm minst dat het Agentschap voor Natuur en Bos de potentiële gevolgen van de voorgenomen activiteit op de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken SBZ zorgvuldig heeft geïnventariseerd en onderzocht. De stelling dat “op basis van de gegevens in het dossier” kan worden besloten dat er geen passende beoordeling is vereist, betreft een loutere stijlformule. In elk geval kan uit deze motivering niet worden afgeleid dat op grond van objectieve (wetenschappelijke) gegevens kan worden uitgesloten dat het plan of project significante gevolgen heeft voor het betrokken gebied.

Door de vergunning te verlenen zonder dat een voorafgaande passende beoordeling werd uitgevoerd, terwijl niet kon worden uitgesloten dat de voorgenomen activiteit significante gevolgen kan hebben voor het betrokken gebied, schendt verwerende partij haar verplichtingen op grond van artikel 6, derde lid van de Habitatrictlijn, zoals in de Vlaamse rechtsorde omgezet in artikel 36ter, §§ 3 en 4 van het Decreet Natuurbewoud.

24. *Voor zoveel als nodig merkt verzoekende partij nog op dat een dergelijke handelswijze tevens een schending van de formele motiveringsplicht inhoudt.*

Overeenkomstig de artikelen 2 en 3 van de formele motiveringswet moeten de feitelijke en juridische overwegingen die ten grondslag liggen aan een individuele beslissing in de beslissing zelf worden opgenomen en dit op een afdoende wijze. Op die manier wordt het doel van de formele motiveringswet bereikt, namelijk dat de bestuurde weet waarom een beslissing is genomen, zodat hij met kennis van zaken kan uitmaken of het aangewezen is deze beslissing aan te vechten.

Op de regel dat de motieven van de beslissing in de beslissing zelf moeten worden weergegeven, wordt een uitzondering aanvaard, namelijk een motivering door verwijzing naar andere voorbereidende stukken, zoals bijvoorbeeld adviezen. Aan deze vorm van ‘indirecte’ motivering worden in de rechtspraak en rechtsleer een aantal voorwaarden gesteld, opdat er zou sprake zijn van een afdoende motivering. Een van deze voorwaarden bestaat erin dat het advies waarnaar wordt verwezen zelf afdoende is gemotiveerd. Dit houdt in dat het advies waarnaar wordt verwezen zelf aan de vereisten van de formele motiveringswet voldoet : het advies moet duidelijke, juiste, precieze, pertinente en niet-tegenstrijdige motieven bevatten die de beslissing kunnen verantwoorden (de zgn. draagkrachtvereiste).

Het advies van ANB stelt enkel dat “op basis van de gegevens in het dossier” kan worden besloten dat er geen passende beoordeling is vereist (stuk 6, p. 3). Een dergelijke motivering betreft een loutere stijlformule en kan niet volstaan als concrete en precieze motivering. Het advies voldoet niet aan de vereisten van de formele motiveringswet, zodat ook de bestreden beslissing de toets aan de artikelen 2 en 3 van de formele motiveringswet niet doorstaat.

Dit alles volstaat reeds om te besluiten tot de gegrondheid van het middel.

- (ii) Het gegeven dat het betrokken perceel buiten de zoekzones is gelegen, is niet dienstig

25. Tevergeefs zou worden geargumenteed dat er geen passende beoordeling zou zijn vereist omdat het betrokken perceel buiten de (voorlopig) vastgestelde zoekzones is gelegen.

Overeenkomstig artikel 2, 70° van het Decreet Natuurbehoud zijn zoekzones zones “die per Europees te beschermen soort en per Europees te beschermen habitat de perimeter aangeeft die gevrijwaard wordt met het oog op het optimaal plaatsen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de betrokken speciale beschermingszone”.

De zoekzones dienen duidelijk te maken waar de resterende instandhoudingsdoelstellingen zullen worden gerealiseerd en waarop de verwerving, de (toekomstige) beheerplannen en de aanpak van de milieuknelpunten zich in eerste instantie dienen te richten. De eigenlijke zoekzones zullen pas vanaf de planversie 1.1 van de managementplannen Natura 2000 in de richtkaarten worden opgenomen. In afwachting van de managementplannen 1.1 zijn er, zowel voor habitats als soorten, voorlopige zoekzones voor de habitats binnen de SBZ afgebakend. Deze voorlopige zoekzones vervallen van zodra de definitieve zoekzones van kracht worden.

26. Uit wat voorafgaat, blijkt dat de (voorlopige) zoekzones een instrument zijn binnen het zgn. ‘actieve’ instandhoudingsbeleid. Het is echter niet de bedoeling om het zgn. ‘passieve instandhoudingsbeleid’ / beschermingsregime – waaronder o.a. de verplichting om een passende beoordeling uit te voeren, valt – aan de (voorlopige) zoekzones te koppelen.

Een dergelijke benadering zou, omwille van de hierna volgende redenen, haaks staan op de verplichtingen onder de Habitatrichtlijn:

- Nog los van het feit dat de instandhoudingsdoelstellingen, vooral dan voor (dynamische) soorten, minder eenvoudig toe te wijzen vallen aan specifieke delen binnen een SBZ, bestaan (bijkomende) juridische bezwaren tegen een benadering waarin de passende beoordeling zich (in hoofdzaak) richt naar de zoekzone binnen een SBZ. In dit laatste geval gaat men er namelijk (speculatief) van uit dat het instandhoudingsbeleid binnen de afgebakende zoekzones succesvol zal zijn, terwijl de eventuele positieve gevolgen van dit instandhoudingsbeleid in de regel onzeker zijn en hoe dan ook pas binnen enkele jaren zichtbaar kunnen worden.

Samengevat brengt men dus de gevolgen van toekomstige natuurontwikkeling in rekening om te besluiten dat er geen passende beoordeling vereist is (en er dus geen sprake kan zijn van een betekenisvolle aantasting). Een dergelijke aanpak is – in het licht van de recente rechtspraak van het Hof van Justitie en de Raad van State – onaanvaardbaar. Zo oordeelde de Raad van State reeds dat nieuw te creëren leefgebied, waarvan de ontwikkeling pas zou worden voltooid na de beoordeling van significantie van de mogelijke aantasting van de natuurlijke kenmerken van een betrokken SBZ, niet in aanmerking mag worden genomen bij die beoordeling. A fortiori geldt het voorgaande bij het uitvoeren van een voortoets.

- Daarnaast komt het koppelen van de verplichting tot het uitvoeren van een passende beoordeling aan de ligging van een voorgenomen activiteit in een

zoekzone neer op een de facto verkleining van de betrokken SBZ. Voor het verkleinen van een speciale beschermingszone dient nochtans dezelfde als bij de initiële plaatsing van het gebied op de lijst van gebieden van communautair belang te worden gevolgd. Bovendien moet bij het voorstel om de oppervlakte van een gebied op de lijst te verkleinen vereist te worden bewezen dat de desbetreffende zones op nationaal niveau niet van aanzienlijk ecologisch belang zijn, aangezien de opname van een gebied op de lijst het vermoeden wettigt dat het in zijn geheel van belang is voor het doel van instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde dier- en plantensoorten in de zin van de habitatrichtlijn. Het voorstel kan enkel worden aanvaard en ten uitvoer worden gelegd indien deze gebieden vanuit het oogpunt van de Unie als geheel, niet meer noodzakelijk zijn.

Door een dergelijke handelwijze toe te passen, waarbij de verplichtingen van de Habitatrichtlijn (enkel) worden gekoppeld aan de (voorlopige) zoekzones, omzeilt men de geëigende derogatieprocedure en negeert men de doelstelling van de Habitatrichtlijn.

- Tot slot kan er nog op worden gewezen dat een generieke aanpak, waarbij een reeks van projecten (automatisch) wordt uitgesloten van het toepassingsbereik van artikel 6, derde lid van de Habitatrichtlijn, niet zomaar kan worden ingevoerd door een Lidstaat. In dat verband kan worden verwezen naar het arrest van het Hof van Justitie van 26 mei 2011:

...

Wanneer een Lidstaat een aanmeldingsregeling invoert, die niet voorziet in een beoordeling van het risico op basis van met name de kenmerken en specifieke milieuomstandigheden van het betrokken gebied, staat het dan ook aan deze lidstaat aan te tonen dat op basis van de door hem vastgestelde bepalingen, op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat plannen of projecten waarvoor die aanmeldingsregeling geldt, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen hebben voor een Natura 2000-gebied.

Uit artikel 6, derde lid van de Habitatrichtlijn valt namelijk af te leiden dat de bevoegde nationale autoriteiten zich enkel kunnen onttrekken aan de verrichting van een beoordeling van de gevolgen van een plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, wanneer op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat dit plan of project afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen heeft voor dat gebied.

Uit wat voorafgaat, volgt dat men niet zomaar de verplichting tot het uitvoeren van een passende beoordeling kan koppelen aan het instrument van de zoekzones. Dit alles geldt des te meer nu de aangeduide zoekzones slechts voorlopige zoekzones betreffen en op zich genomen geen rechtsgevolgen ressorteren.

- (iii) Er kan niet worden uitgesloten dat de voorgenomen activiteit geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken SBZ kan veroorzaken

27. Zoals reeds aangegeven dient, overeenkomstig artikel 36ter, § 3, eerste lid van het Decreet Natuurbewoud, een plan of project dat een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan veroorzaken, te worden

onderworpen aan een passende beoordeling wat betreft de betekenisvolle effecten voor die speciale beschermingszone.

Artikel 36ter, § 4 van het Decreet Natuurbehoud bepaalt dat de overheid slechts een vergunning voor een project verlenen indien het project geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone kan veroorzaken. De bevoegde overheid draagt er steeds zorg voor dat door het opleggen van voorwaarden er geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan ontstaan.

Onder een “betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone” moet worden begrepen “een aantasting die meetbare en aantoonbare gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone, in de mate er meetbare en aantoonbare gevolgen zijn voor de staat van instandhouding van de soort(en) of de habitat(s) waarvoor de betreffende speciale beschermingszone is aangewezen of voor de staat van instandhouding van de soort(en) vermeld in bijlage III van dit decreet voor zover voorkomend in de betreffende speciale beschermingszone”.

Of er al dan niet sprake kan zijn van een betekenisvolle aantasting van de betrokken speciale beschermingszone(s), moet onderzocht worden in het licht van de geldende instandhoudingsdoelstellingen voor de betrokken SBZ.

28. Zowel het betrokken perceel waarop de bestreden beslissing betrekking heeft als het perceel van verzoekende partij zijn gelegen in deelgebied 5 van het habitatrichtlijngebied BE2100024 ‘Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout’ (zie onderstaande figuur, rode omlijning):

...

29. Zoals reeds aangegeven zijn er op het perceel van verzoekende partij een aantal Europees beschermde habitattypes in ontwikkeling, waaronder het habitatype 3130 (Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de IsoëtesNanajunctea) en 6230 (Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)).

Voor het betrokken habitatrichtlijngebied zijn voor voormelde habitattypes de volgende instandhoudingsdoelstellingen vastgesteld:

- Voor het habitatype 3130 is zowel een toename in oppervlakte als in kwaliteit vooropgesteld. Wat de oppervlaktetoename betreft, wordt uitdrukkelijk aangegeven dat “de oppervlaktetoename van 3130 (...) vooral [kan] gerealiseerd worden in de deelgebieden 1, 5, 6 en 13”. Bij de kwaliteitstoename wordt o.a. gewezen op het herstel van de natuurlijke hydrologie.*
- Voor het habitatype 6230 wordt eveneens een toename in oppervlakte én kwaliteit vooropgesteld. Wat de oppervlaktetoename betreft, wordt een toename met 99 hectare tot doel gesteld, waarvan 12 hectare in deelgebied 5 van het betrokken habitatrichtlijngebied moet worden gerealiseerd. Bij de kwaliteitstoename wordt o.a. gewezen op het herstel van de natuurlijke hydrologie.*

30. Uit het S-IHD rapport voor het betrokken habitatrichtlijngebied blijkt dat het habitattype 6230 zich globaal genomen in een gedeeltelijke aangetaste lokale staat van instandhouding bevindt (S-IHD rapport, p. 43-44).

Tevens geeft het S-IHD rapport aan dat verdroging één van de grootste knelpunten voor habitats én soorten is:

“Samenvatting van de analyse van de knelpunten voor habitats

De belangrijkste conclusies zijn:

(...)

- **Verdroging (daling en sterke schommelingen van de grondwaterstand, versnelde afvoer van oppervlakte- en kwelwater) is een zeer ernstig probleem voor het bereiken van een goede tot uitstekende staat van instandhouding van de vochtige heide (4010) en hiermee geassocieerde veenhabitats (7110, 7140 en 7150), nat schraalland (6230), Eu-molinion (6410), laaggelegen schraalland (6510), venen (7230), de zoetwaterhabitats (3110, 3130, 3150, 3160, 3260) en alluviaal bos (91E0). Een stijging en stabilisering van het grondwaterpeil is in veel deelgebieden een conditio-sine-qua-non;**
- (...)” (S-IHD rapport, p. 134).

en

“Samenvatting van de analyse van de knelpunten voor soorten van de habitatrichtlijn

De belangrijkste conclusies zijn:

(...)

- **Verdroging (daling en sterke schommelingen van de grondwaterstand, versnelde afvoer van oppervlaktewater en kwel): een stijging en stabilisering van het grondwaterpeil is een conditio-sine-qua-non voor het bereiken van een goede staat van instandhouding van de habitattypische soorten van vochtige heide, vennen en venen (heikikker, poelkikker, gevlekte witsnuitlibel, ...), poelen en plassen (Kamsalamander) en de soorten van moerassen en natte graslanden (bruine en blauwe kiekendief, regenwulp, kemphaan, ...). Verstruwing en verbossing van waterrijke gebieden kan getriggerd worden door verdroging en tot verlies aan foerageergebied voor vleermuizen leiden.**
- (...)” (S-IHD rapport, p. 136).

31. Verder is nog vast te stellen dat in (onder meer) het managementplan Natura 2000 (versie 1.0) een aantal “prioritaire inspanningen” worden opgesomd voor het betrokken habitatrichtlijngebied (zie onderstaande figuur, rode aanduiding):

...

Prioritaire inspanningen zijn inspanningen die door de Vlaamse regering werden vastgesteld teneinde de instandhoudingsdoelstellingen van een bepaalde SBZ te bereiken. Zij zijn derhalve vereist om een gunstige staat van instandhouding te bereiken en te behouden.

Het betrokken deelgebied, waarin zowel het perceel waar de bestreden beslissing betrekking op heeft als het perceel van verzoekende partij is gelegen, is onder meer aangewezen voor de verwezenlijking van prioritaire inspanning nr. 4, die er onder meer in bestaat:

“Het opheffen van lokale knelpunten hydrologie is noodzakelijk, zodat herstel en toename van grondwaterafhankelijke habitattypes duurzaam gerealiseerd kan worden en een voldoende tot goede SVI bereikt kan worden. Hierbij dient rekening gehouden met het feit dat een zodanige oppervlakte van deze habitattypes voorzien dient te worden dat een duurzaam behoud, herstel en ontwikkeling mogelijk is. Ook leef- en foerageergebieden van een aantal tot doel gestelde Bijlage I-soorten situeren zich in de vochtige tot natte sfeer (blauwborst, blauwe kiekendief, grote zilverreiger, kempfaan, regenwulp). Het herstel van de natuurlijke hydrologie (kwel-infiltratie relatie) impliceert mogelijk ook maatregelen in inzijsgebieden buiten de SBZ. Maatregelen kunnen gaan van versnelde omvorming van naalddhout (beperken verdamping), het dempen van waterafvoerende grachten in bossen in de inzijsgebieden tot meer civieltechnische ingrepen. In de meeste gevallen zal in functie van het opheffen van lokale knelpunten verder onderzoek noodzakelijk zijn naar de technische mogelijkheden en concrete afstemming van het peilbeheer, rekening houdend met andere aanwezige functies in en buiten de SBZ”.

32. *In casu heeft het Agentschap voor Natuur en Bos geoordeeld dat er “op basis van de gegevens in het dossier” geen passende beoordeling vereist is. Verwerende partij heeft deze ‘motivering’ in haar beslissing overgenomen.*

*Nochtans is vast te stellen dat het perceel waarop de (onvergunde) **nivelleringswerken**, met het oog op **drainage** en een optimale landbouwexploitatie, betrekking hebben, (i) gelegen is in habitatrichtlijngebied en (ii) grenst aan een perceel (eigendom van verzoekende partij) met een belangrijke natuurwaarde.*

De belangrijke (natuur-) waarde van het perceel blijkt uit de volgende elementen:

- Het perceel is door het Vlaamse gewest aangeduid als zoekzone (zie supra). Een zoekzone speelt een belangrijke rol in het actief instandhoudingsbeleid en geeft “per Europees te beschermen soort en per Europees te beschermen habitat de perimeter [aan] die gevrijwaard wordt met het oog op het optimaal plaatsen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de betrokken speciale beschermingszone”.*
- Het perceel werd tevens erkend als natuurreservaat en heeft – logischerwijs – een belangrijke ecologische waarde.*
- Het perceel is niet enkel belangrijk voor weidevogels, maar er zijn tevens een aantal Europees beschermde habitattypes in ontwikkeling, waaronder het habitatype 3130 (Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de IsoëtesNanojunctea) en 6230 (Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)). De aanwezigheid van dit laatste habitatype (6230) wordt trouwens uitdrukkelijk bevestigd door het managementplan Natura 2000 (versie 1.0) voor de speciale beschermingszones ‘BE2100024 - Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout’ en ‘BE2101538 - Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout’ (zie supra).*

33. *Voor de aanwezige vegetaties op het perceel wordt in de instandhoudingsdoelstellingen zowel een toename in oppervlakte als in kwaliteit vooropgesteld. Uit het S-IHD rapport blijkt dat zij erg gevoelig zijn aan verdroging. Bovendien is de grondwaterstand er op dit ogenblik lager dan hetgeen vereist is. Gelet op wat voorafgaat, is te besluiten dat de met de bestreden beslissing vergunde reliëfwijziging (en drainage) van het betrokken perceel een verdrogende (en dus negatieve) invloed zal*

hebben en de vooropgestelde instandhoudingsdoelstellingen in het gedrang (kan) breng(t)(en). Er kan dan ook geenszins worden uitgesloten dat de (onvergunde) nivelleringswerken, met het oog op drainage en een optimale landbouwexploitatie geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken SBZ kan veroorzaken.

Uw Raad heeft reeds in een geval waarbij de voorgenomen activiteit zich buiten een habitatrichtlijn, maar zich wel in de nabijheid ervan bevond, het volgende geoordeeld:

...

Te dezen is de voorgenomen activiteit gelegen binnen het habitatrichtlijngebied en grenst zij aan een zoekzone waarop actueel habitats voorkomen die gevoelig zijn aan verdroging. In die omstandigheden dient dan ook een passende beoordeling te worden uitgevoerd.

34. Door de (onvergunde) **nivelleringswerken**, met het oog op **drainage** en een optimale landbouwexploitatie, te vergunning zonder dat er een voorafgaande passende beoordeling werd uitgevoerd, schendt verwerende partij artikel 6, derde lid van de Habitatrichtlijn, zoals omgezet in de artikelen 36ter, §§ 3 en 4 van het Decreet Natuurbehoud.

Dit alles geldt des te meer nu uit o.a. het S-IHD rapport blijkt dat het betrokken habitatype 6230 globaal in een gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding bevindt en door de sterke habitatfragmentatie er een negatieve trend is ten aanzien van soorten (S-IHD rapport, p. 43-44). Vermits de Raad van State reeds heeft geoordeeld dat in de situatie dat de habitats van het betrokken gebied zich globaal gezien niet in een goede lokale staat van instandhouding bevinden elke ingreep die een achteruitgang van de huidige natuurtoestand betekent, op zich betekenisvol is, kan ook om die reden niet worden voorgehouden dat er geen passende beoordeling is vereist.

Het eerste en enig middel is gegrond.

...”

2.

De eerste tussenkomende partij antwoordt als volgt:

“ ...

1. Feitelijke uiteenzetting

Tussenkomende partij is landbouwer en eigenaar van het perceel gekend onder het kadastrummer C1817A gelegen aan de Watertappingstraat te Turnhout.

Op 28 april 2017 was de tussenkomende partij bezig met het nivelleren van zijn perceel.

Het perceel vertoonde ongeveer in het midden een laagte. Hier bleef steeds water staan wat bij het oogsten een probleem gaf.

De tussenkomende partij had de bedoeling werken uit te voeren om vanaf het hoger gelegen gedeelte wat grond af te graven en dit in de laagte op te brengen, om zo de laagte weg te werken.

Het betrof zavel, de zwarte teelaarde werd eerst aan de kant gelegd.

Er werd geen grond aangevoerd. Het betrof allemaal grond die ter plaatse aanwezig was.

De drainage, waarvan de tussenkommende partij, door middel van een melding klasse 3 deze heeft aangegeven bij de dienst milieu, was geplaatst op zaterdag 06 mei 2017.

De tussenkommende partij is op 28 april 2017 tegen de middag nog informatie gaan inwinnen bij de dienst Ruimtelijke Ordening van de Stad Turnhout.

Deze gaf aan dat hij de werken kon verder zetten. De werken waren volgens hen regulariseerbaar.

De feitelijke aangifte van de werken (nivelleren) is gebeurd op 04.05.2017.

De beschrijvende nota van de uitgevoerde werken vermeld als volgt : (eigen onderlijning)

“Het betreft een perceel landbouwgrond van ongeveer 3.60 hectare.

Het perceel vertoonde over een lengte van 60 meter een diepe zonk.

Het water bleef hier staan, waardoor een optimale gewasopbrengst niet haalbaar is / was.

Om dit te verhelpen werden volgende werken uitgevoerd :

- Van het hoogste punt van het perceel werd de zwarte grond afgegraven*
- De zavel die eronder zat, werd er af gehaald en in de zonk gevoerd*
- De zwarte grond werd terug bovenaan geplaatst*
- De opgevulde zonk werd gediepploegd, waardoor de zwarte aarde terug bovenaan kwam.*

Naast de aanpassing reliëf werd er tevens drainage voorzien.

De buizen bevinden zich op 1 meter diepte en hebben een doormeter van 5.5 cm. De afstand tussen de buizen is 10 meter en er zijn in totaal 9 buizen gelegd.

De lozingspunten van de drainage komen uit in de gracht aan de rand van het perceel.”

2. Passende beoordeling en motivatie (cf. art. 36ter Decreet Natuurbehoud)

2.1.

Ingeroepen Decreet door VZW NATUURPUNT BEHEER :

...

2.2.

Het advies van het Agentschap Natuur & Bos (ANB) d.d. 19.07.2017 kaderde onder andere in de beoordeling en de toetsing aan Artikel 36ter Natuurdecreet van 21 oktober 1997 (in het kader van een passende beoordeling).

In haar advies haalt ANB aan dat op het perceel zelf geen beschermde habitats of vegetaties voorkomen.

In haar eigen ‘Bespreking passende beoordeling’, stelt ANB :

...

In haar ‘Bespreking verscherpte natuurtoets’, stelt ANB:

...

Met name stelt het ANB zelf zeer duidelijk dat er geen passende beoordeling dient te worden opgemaakt in dit specifieke dossier gezien de vergunningsplichtige activiteit geen betekenisvolle aantasting zal veroorzaken van de Instandhoudingsdoelstellingen van deze speciale beschermingszones.

2.3.

Het middel van beroep dat VZW NATUURPUNT aanhaalt in haar beroepsschrift m.b.t. de passende beoordeling werd bovendien reeds correct beantwoord door zowel het College van Burgemeester en schepenen van de Stad Turnhout als de Deputatie van de Provincie Antwerpen :

Beslissing College van Burgemeester en schepenen van de Stad Turnhout :

...

Beslissing Deputatie van de Provincie Antwerpen :

...

2.3.

Ook in de rechtspraak zijn verschillende voorbeelden te vinden waarbij er niet noodzakelijk een passende beoordeling dient te worden opgesteld.

Zie nuttige vergelijkbare rechtspraak :

...

3.

De tweede tussenkomende partij voegt nog het volgende toe:

“ ...

21. *Gelet op het duidelijke standpunt in het advies van het ANB rustte er op de verwerende partij geen verscherpte motiveringsplicht.*

De situatie dit in dit geschil aan de orde is, zet zich bijgevolg merkbaar af tegen diegene geleid heeft tot een arrest van Uw Raad dd. 5 juli 2016 (A/1516/1330, TMR 2017, nr. 5, 580-582).

Rekening houdend met de inhoudelijke appreciatie in het advies van het ANB dat “op basis van de gegevens in de aanvraag [vastgesteld wordt] dat de vergunningsplichtige activiteit geen onvermijdbare schade aan de natuur in het VEN zal veroorzaken”, alsook dat “op basis van de gegevens in het dossier [geconcludeerd wordt] dat de vergunningsplichtige activiteit geen betekenisvolle aantasting zal veroorzaken van de instandhoudingsdoelstellingen van deze speciale beschermingszones” waardoor er “dus geen passende beoordeling [dient] te worden opgemaakt”, vermocht de verwerende partij zich hierop te steunen.

De gemaakte beoordeling is verre van onwaarschijnlijk en strijdt niet met de stukken van het dossier.

Het ANB is overigens een gespecialiseerde en technisch onderlegde adviesinstantie.

Aan een advies van dergelijke instantie dient bijgevolg de nodige objectiviteit en waarachtigheid dient te worden gehecht.

De verwerende partij diende geenszins des te concreter en zorgvuldiger te motiveren waarom zij de gegevens dat er wél een passende beoordeling nodig was, laat staan dat zij zich niet zou hebben mogen scharen achter de zienswijze van het ANB dat er geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszones en geen vermijdbare schade aan de natuur te verwachten is.

22. *Natuurpunt vzw bewijst voorts nergens concreet dat er een kans bestaat op een betekenisvolle aantasting, waardoor tot een passende beoordeling diende te worden overgegaan. (vgl.: RvS 27 oktober 2015, nr.232.722, TMR 2016, nr. 2, 109)*

Zij maakt zulks evenmin aannemelijk.

De elementen die Natuurpunt vzw in het enig middel aanbrengt, zijn niet van aard de onjuistheid of onredelijkheid van de conclusie van de verwerende partij aan te tonen.

Natuurpunt vzw rept met geen woord over de concrete situatie en toont evenmin een gevaar aan voor een relevante aantasting van de habitats of soorten waarvoor de speciale beschermingszone werd aangewezen.

23. *De stelling van Natuurpunt vzw dat het ANB, waarop de bestreden beslissing ter zake steunt, dit topic niet zorgvuldig zou hebben geïnventariseerd en onderzocht, betreft een zoveelste niet-gestoffeerde boutade zijdens Natuurpunt vzw.*

De bewering van Natuurpunt vzw dat daarmee tevens de motiveringsplicht zou zijn geschonden, kan nog minder worden begrepen.

Het feit dat Natuurpunt vzw het niet eens is met de conclusie dat geen passende beoordeling vereist is, betekent uiteraard nog niet dat de appreciatie van het ANB, daarin gevolgd door de verwerende partij, niet draagkrachtig en/of pertinent zou zijn.

Net zoals bij de uiting van dergelijke kritiek op het vlak van de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening betreft zulks louter opportunistiekritiek dewelke geenszins tot vernietiging kan nopen.

Nog minder volgt daaruit ipso facto dat de bestreden beslissing zou berusten op kennelijk onjuiste of onredelijke motieven.

24. *Daarenboven heeft de verwerende partij nog op diverse bijkomende elementen gewezen dewelke haar overtuiging sterkten dat het hier niet gaat over een betekenisvolle aantasting en/of een kans daarop.*

Het gaat dan onder meer over:

- de ligging van het perceel buiten de effectief of mogelijk overstromingsgevoelige gebieden;*
- de gunstige watertoets, die overigens door Natuurpunt vzw niet wordt betwist;*
- het feit dat het slechts gaat over plaatselijke wijzigingen van het reliëf van een beperkt terrein;*
- het lokale karakter van de ingreep en de beperkte impact op de omgeving;*
- het feit dat het perceel geen specifieke waardevolle waterbergende functie vervult, noch een functie als leef- of foerageergebied;*

- *het feit dat het terrein wordt gebruikt en bewerkt in functie van een agrarische activiteit waardoor de impact op en de samenstelling van de bodem op zich reeds wijzigt;*
- *het feit dat de uitgevoerde werken daardoor niet kunnen worden beschouwd als het uitdrogen van de grond.*

Dit zijn uiteraard de “gegevens in het dossier” waarnaar onder meer door het ANB wordt verwezen en dewelke uitdrukkelijk in de bestreden beslissing werden opgenomen. Er valt niet in te zien hoe alsdan sprake zou kunnen zijn van een stijlformule en/of niet-concrete en precieze motivering.

Alle voormelde elementen schragen de zienswijze van het ANB en de verwerende partij en ontkrachten de beweringen van Natuurpunt vzw dat op onzorgvuldige wijze zou zijn besloten tot het niet vereist zijn van een passende beoordeling.

25. *Daarnaast zij opgemerkt dat het betoog van Natuurpunt vzw op p. 18-21 van haar verzoekschrift tot vernietiging volstrekt naast de kwestie is.*

Uw Raad zal vaststellen dat daarin kritiek wordt geformuleerd op het aanwenden van de techniek van voorlopig vastgestelde zoekzones, terwijl daarover in de bestreden beslissing met geen woord wordt gerept.

Zoekzones kwamen aldus niet uitdrukkelijk aan bod.

Evenmin wordt hierover gesproken in de adviezen waarnaar in de bestreden beslissing wordt verwezen.

26. *Het komt de tussenkomende partij bij dit alles voor dat Natuurpunt vzw deze aanvraag buiten haar werkelijke proporties wenst te tillen en alzo de spreekwoordelijke olifant van een mug wenst te maken.*

Het gaat over een eenvoudige lokale reliëfwijziging waarmee een natte depressie / zonk in het terrein werd verholpen, tezamen met een drainage naar de nabijgelegen gracht, in het kader van een grondgebonden (agrarische) activiteit.

Niet meer, niet minder.

De vele rechtspraak van het Hof van Justitie die Natuurpunt vzw aanhaalt en de citaten uit de instandhoudingsdoelstellingen worden op geen enkele wijze concreet betrokken op de projectlocatie, laat staan dat daarbij wordt aangetoond dat de verwerende partij kennelijk onjuist tot het besluit is gekomen dat er redelijkerwijze geen kans is op een betekenisvolle aantasting in de zin van het Natuuredecreet.

...

4.

De verzoekende partij voegt nog het volgende toe in haar toelichtende nota:

“ ...

10. Vooreerst brengt verzoekende partij in herinnering dat een project dat een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan veroorzaken, dient te worden onderworpen aan een passende beoordeling wat betreft de betekenisvolle effecten voor die speciale beschermingszone.

In de rechtspraak en de natuurregelgeving zijn een aantal randvoorwaarden terug te vinden om te bepalen of een voorgenomen project al dan niet een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een SBZ kan veroorzaken. Samengevat komt het op het volgende neer:

- *Vooreerst bepaalt artikel 2, 30° van het Decreet Natuurbehoud dat er sprake is van een betekenisvolle aantasting indien deze aantasting “meetbare en aantoonbare gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone, in de mate er **meetbare en aantoonbare gevolgen zijn voor de staat van instandhouding** van de soort(en) of de habitat(s) waarvoor de betreffende [SBZ] is aangewezen (...)” (eigen aanduiding);*
- *Gelet op voormelde bepaling, wordt in de rechtspraak aangenomen dat de vraag of er al dan niet sprake is van een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een SBZ, moet worden onderzocht **in het licht van de geldende instandhoudingsdoelstellingen** voor de betrokken SBZ;*
- *Voorts heeft Uw Raad geoordeeld dat in het geval de habitats van een betrokken SBZ zich globaal gezien niet in een goede lokale staat van instandhouding bevinden, **elke ingreep die een achteruitgang van de huidige natuurtoestand betekent**, op zich genomen **betekenisvol** is ;*
- *Tot slot heeft Uw Raad reeds erkend dat ook **herstelmaatregelen** vervat zitten onder de “instandhouding” van een habitat en/of soort en dat de staat van instandhouding van een habitat slechts als “gunstig” kan worden beschouwd wanneer o.a. het natuurlijke verspreidingsgebied van die habitat en de oppervlakte van die habitat binnen het betrokken gebied stabiel is of toeneemt.*

11. *In het inleidend annulatieverzoekschrift heeft verzoekende partij, aan de hand van informatie uit het S-IHD rapport, het S-IDH besluit en het managementplan Natura 2000 (versie 1.0) m.b.t. de betrokken SBZ op gewezen dat ANB niet in redelijkheid – en al zeker niet zonder nadere motivering – kon stellen dat het bestreden project geen afbreuk zou doen aan de geldende instandhoudingsdoelstellingen.*

De stelling dat verzoekende partij nergens concreet zou bewijzen dat er een kans bestaat op een betekenisvolle aantasting, is dan ook onjuist. Net het tegendeel is waar.

Voor de goede orde herhaalt verzoekende partij nogmaals hetgeen zij in dat verband in haar inleidend annulatieverzoekschrift heeft uiteengezet:

...

12. *Aan de hand van voormelde informatie heeft verzoekende partij vervolgens uiteengezet dat, gelet op het feit dat (i) voor de (potentiële én actuele) habitats op het betrokken terrein de S-IHD's een toename in oppervlakte én kwaliteit vooropstellen, (ii) deze habitats gevoelig zijn aan verdroging, (iii) de grondwaterstand lager is dan hetgeen is vereist, en (iv) het betrokken habitattype zich in een gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding bevindt, niet zonder enige motivering kan worden gesteld dat het bestreden project geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken SBZ kan veroorzaken.*

Met de bestreden beslissing wordt namelijk een reliëfwijziging (en drainage) vergund die een verdrogende (lees: negatieve) invloed zal hebben op de omgeving en de vooropgestelde instandhoudingsdoelstellingen in het gedrang kan brengen.

In haar verzoekschrift heet verzoekende partij ook gewezen op de volgende rechtspraak van Uw Raad:

...

Hier gaan tussenkomende partijen niet op in.

Verzoekende partij maakt derhalve wel degelijk aannemelijk dat er wel degelijk een risico bestaat dat het bestreden project het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen voor het betrokken gebied in gevaar brengt. Zij baseert zich hiervoor op de inhoud van het S-IHD besluit, de bepalingen van het managementplan Natura 2000 1.0 en de wetenschappelijke informatie, zoals opgenomen in het S-IHD rapport.

De argumentatie van tussenkomende partijen overtuigt dan ook allerminst.

13. Voor zoveel als nodig, en voor zover dat nog niet duidelijk zou zijn gebleken uit hetgeen voorafgaat, merkt verzoekende partij nog op dat de omstandigheid dat de stelling dat er op het perceel geen beschermde habitats of vegetaties zouden voorkomen (quod non), niet dienstig is.

Uit de rechtspraak van de Raad van State blijkt namelijk dat, zolang de IHD's elders in het gebied niet zijn gerealiseerd, de vergunningverlenende overheid in een deel van het habitatrichtlijngebied waar geen actuele habitat is gelegen geen ingrijpende ingrepen kan vergunnen:

...

14. Wat tot slot de gebrekkige motivering van zowel ANB als verwerende partij betreft, merkt verzoekende partij op dat uit wat voorafgaat blijkt dat (i) er geen enkele (deugdelijke) motivering wordt gegeven omtrent het feit dat er geen passende beoordeling is opgemaakt (nergens wordt verwezen naar de specifieke instandhoudingsdoelstellingen) en (ii) men sowieso niet in redelijkheid kan stellen (zonder enige verdere motivering) dat de voorgenomen activiteit geen afbreuk doet aan de vooropgestelde instandhoudingsdoelstellingen.

De stelling dat verzoekende partij het louter "niet eens is" met de conclusie van het advies van ANB, is dan ook onjuist.

Voor het overige kan worden verwezen naar hetgeen zij reeds heeft uiteengezet in haar inleidend annulatieverzoekschrift.

..."

Beoordeling door de Raad

1.

Uit de niet betwiste gegevens van de zaak blijkt dat het betrokken perceel volgens het gewestplan Turnhout gelegen is in agrarisch gebied met ecologisch belang, zodat artikel 11.4.1 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen (hierna: Inrichtingsbesluit) van toepassing is.

Artikel 11.4.1 Inrichtingsbesluit luidt als volgt:

“ ...

De agrarische gebieden zijn bestemd voor de landbouw in de ruime zin. Behoudens bijzondere bepalingen mogen de agrarische gebieden enkel bevatten de voor het bedrijf noodzakelijke gebouwen, de woning van de exploitanten, benevens verblijfgelegenheid voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaakt, en eveneens para-agrarische bedrijven.

...”

Het koninklijk besluit van 30 september 1977 houdende vaststelling van het gewestplan Turnhout voorziet hierbij tevens in het volgende aanvullende voorschrift:

“ ...

Artikel 1: Agrarische gebieden met ecologisch belang

In de agrarische gebieden met ecologische waarde, die op de kaarten welke de bestemmingsgebieden omschrijven met groene arcering zijn slechts toegelaten grondgebonden landbouwbedrijven en agrarische werken en handelingen die het voortbestaan van de beschermde ecologische waarden binnen en naast het gebied niet gevaar brengen.

...”

Artikel 11.4.1 Inrichtingsbesluit moet aldus samen worden gelezen met het betrokken aanvullend voorschrift. Het volstaat derhalve niet om louter te stellen dat het voorwerp van de aanvraag bestemmingsconform is, enkel omdat het in functie staat van landbouw. De toelaatbaarheid van de aangevraagde reliëfwijziging in het voorliggende ‘agrarisch gebied met ecologisch belang’ moet immers aan een tweevoudig criterium worden getoetst:

- 1) een ‘planologisch criterium’, wat veronderstelt dat het vergunningverlenend bestuursorgaan nagaat of de te vergunnen werken in overeenstemming zijn met de bestemming agrarisch gebied;
- 2) een ‘ecologisch criterium’, wat inhoudt dat het vergunningverlenend bestuursorgaan nagaat of de te vergunnen werken het voortbestaan van de beschermde ecologische waarden binnen en naast het gebied niet in gevaar brengt.

2.

De uitdrukkelijke overdruk van het gebied ‘met ecologisch belang’ belet op zich niet dat binnen een dergelijk gebied ontwikkelingen plaatsgrijpen die verenigbaar zijn met de onderliggende bestemming als agrarisch gebied. Wel vereist deze bewuste overdruk een bijkomende ecologische toetsing.

Met betrekking tot het zogenaamde ecologisch criterium dient de bestreden beslissing de motieven aan te duiden op grond waarvan geoordeeld wordt waarom de aanvraag al dan niet de beschermde ecologische waarden binnen en naast het gebied in het gedrang brengt en moet het een formele

motivering bevatten betreffende de verenigbaarheid van het aangevraagde met de ecologische waarde van het agrarisch gebied.

De door het gewestplan aan een bepaald gebied gegeven bestemming is bovendien evenzeer op de toekomst gericht, zeker wanneer die bestemming er zoals *in casu* uitdrukkelijk toe strekt om de specifieke ecologische waarden binnen en naast het gebied te vrijwaren.

Het komt, gelet op wat voorafgaat, aan de verwerende partij als vergunningverlenend bestuur toe om te beoordelen of een aanvraag die is gelegen in agrarisch gebied met ecologisch belang, kan toegelaten worden in de zin van voormeld artikel 11.4.1 Inrichtingsbesluit en hoger vermeld aanvullend voorschrift.

De Raad is daarbij enkel bevoegd tot het toetsen van de wettigheid van de bestreden beslissing en kan zijn oordeel – behoudens in geval van een op dat punt volstrekt gebonden bevoegdheid – niet in de plaats stellen van het oordeel van de verwerende partij.

Hij dient in de uitoefening van het hem opgedragen wettigheidstoezicht wel na te gaan of de verwerende partij haar appreciatiebevoegdheid wettig heeft uitgeoefend, met name of zij is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij deze concreet heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan niet op kennelijk onredelijke wijze tot haar beslissing is gekomen.

3.

De verzoekende partij betwist op zich de door de verwerende partij gevoerde toets van het planologisch criterium niet, maar betwist daarentegen wel uitdrukkelijk dat de verwerende partij de impact van de aangevraagde reliëfwijziging op de beschermde ecologische waarden binnen en naast het gebied concreet en afdoende heeft onderzocht en vervolgens gemotiveerd.

De verzoekende partij stelt in essentie dat de bestreden beslissing aangetast is door een motiveringsgebrek. De verzoekende partij voert aan dat de aangevraagde reliëfwijziging gelegen is in habitatrichtlijngebied en grenst aan een perceel met een belangrijke natuurwaarde en dat niet kan uitgesloten worden dat deze werken aanleiding kunnen geven tot een betekenisvolle aantasting van de instandhoudingsdoelstelling van de betrokken speciale beschermingszone.

Zij is van oordeel dat waar de verwerende partij in de bestreden beslissing stelt dat geen passende beoordeling vereist is, dit niet gesteund is op een gefundeerd onderzoek, met name dat de effecten van de aanvraag op het habitatrichtlijngebied niet afdoende werden onderzocht.

4.

Uit het aanvraagdossier blijkt dat het aangevraagde het regulariseren van de wijziging van het reliëf van de bodem en drainage van de grond omvat. Het perceel waarop de aanvraag betrekking heeft vertoonde over een lengte van 60 meter een diepe 'zonk', waarin water bleef staan, wat niet ideaal was voor de gewasopbrengst. Om hieraan te verhelpen werd deze 'zonk' opgevuld met grond afkomstig van een hoger deel van het perceel.

Het perceel waarop de aanvraag betrekking heeft, is gelegen in het habitatrichtlijngebied BE2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' en bevindt zich op circa 220 meter gelegen is van het vogelrichtlijngebied BE2101538 'Arendonk, Ravels, Merksplas, Oud-Turnhout en Turnhout'. Het perceel grenst eveneens aan het VEN-gebied nr. 316 'Het Turnhouts Vennengebied'.

5.

Artikel 16, §1 Natuurdecreet luidt als volgt:

“ ...

§1. In het geval van een vergunningsplichtige activiteit, draagt de bevoegde overheid er zorg voor dat er geen vermijdbare schade aan de natuur kan ontstaan door de vergunning of toestemming te weigeren of door redelijkerwijze voorwaarden op te leggen om de schade te voorkomen, te beperken of, indien dit niet mogelijk is, te herstellen.

...”

De zorgplicht, die voortvloeit uit dit artikel, rust op de verwerende partij wanneer zij een aanvraag tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning beoordeelt. Artikel 16 Natuurdecreet vormt een algemeen toetsingskader voor de bescherming van natuurwaarden. Als de verwerende partij gevat wordt door een vergunningsaanvraag, dient zij er zorg voor te dragen, door het opleggen van voorwaarden of het weigeren van de vergunning, dat er geen vermijdbare schade aan de natuur ontstaat. Of het vergunningverlenend bestuursorgaan de middels artikel 16, §1 Natuurdecreet opgelegde zorgplicht is nagekomen, moet blijken uit de bestreden beslissing zelf, minstens uit de stukken van het dossier.

Artikel 36ter Natuurdecreet, dat de omzetting naar intern recht vormt van artikel 6.3 Habitatrichtlijn, luidt onder meer als volgt:

“ ...

§3. Een vergunningsplichtige activiteit die, of een plan of programma dat, afzonderlijk of in combinatie met één of meerdere bestaande of voorgestelde activiteiten, plannen of programma's, een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan veroorzaken, zonder dat die vergunningsplichtige activiteit of dat plan of programma direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een gebied in de speciale beschermingszone in kwestie dient onderworpen te worden aan een passende beoordeling wat betreft de betekenisvolle effecten voor de speciale beschermingszone.

...

De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het opstellen van de passende beoordeling.

...

Indien een vergunningsplichtige activiteit overeenkomstig artikel 4.3.2 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid onderworpen is aan de verplichting tot opmaak van een project-MER wordt overeenkomstig hoofdstuk III van titel IV van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid een project-MER opgemaakt.

...

§4. De overheid die over een vergunningsaanvraag, een plan of programma moet beslissen, mag de vergunning slechts toestaan of het plan of programma slechts goedkeuren indien het plan of programma of de uitvoering van de activiteit geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone kan veroorzaken. De bevoegde overheid draagt er steeds zorg voor dat door het opleggen van voorwaarden er geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan ontstaan.

...”

Uit deze bepalingen volgt dat door de aanvrager een passende beoordeling moet worden opgesteld voor elke vergunningsplichtige handeling die een betekenisvolle invloed kan hebben op de natuurlijke kenmerken van de speciale beschermingszone.

Bovendien volgt uit het zorgvuldigheidsbeginsel dat een vergunningverlenend bestuursorgaan, zoals de verwerende partij, haar verplichtingen voortspruitende uit de haar opgelegde natuurplichten op een zorgvuldige wijze moet voorbereiden en dus dient te steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld. Uit de beoordeling en de stukken van het dossier moet blijken dat er rekening is gehouden met de effecten van de aanvraag op de natuurwaarden.

Hoewel de Raad in het kader van het hem opgedragen legaliteitstoezicht slechts beschikt over een marginale toetsingsbevoegdheid, dient hij na te gaan of de bestreden beslissing steunt op een correcte feitenvinding, of zij genomen is na een zorgvuldig onderzoek van alle aspecten van de aanvraag, en niet kennelijk onredelijk is, rekening houdend met alle voorliggende gegevens en adviezen. De bestreden beslissing moet derhalve verantwoord kunnen worden door in rechte en in feite aanvaardbare motieven die moeten blijken uit de beslissing zelf.

6.1

Het Agentschap voor Natuur en Bos stelt in haar ongunstig advies van 19 juli 2017 vast dat de vergunningsaanvraag in strijd is met de gewestplanbestemming en de doelstelling(en) of zorgplicht(en) van artikel 14, §1 Natuurdecreet:

“...

Bespreking stedenbouwkundige vergunning

De aanvraag betreft de regularisatie van een reliëfswijziging en drainering van een akker. Een natte zonk op het perceel werd opgevuld met grond afkomstig van een hoger deel van het perceel. Nadien werden bijkomend drainagebuizen geplaatst.

Het betreffende perceel is gelegen in de ecologisch waardevolle omgeving van het Turnhouts Vennengebied (voor belangrijke delen opgenomen in habitatrichtlijngebied, vogelrichtlijngebied en VEN-gebied).

Op het perceel zelf komen geen beschermde habitats of vegetaties voor. Het perceel en de onmiddellijke omgeving ervan zijn op de Biologische Waarderingskaart wel aangeduid als faunistisch belangrijk. Dit komt omdat het Turnhouts Vennengebied zeer belangrijk is als leefgebied voor weidevogels. Grote delen van dit gebied werden dan ook aangeduid als weidevogelgebied wat betekent dat landbouwers hier beheerovereenkomsten kunnen afsluiten met de VLM om de aanwezige weidevogels te beschermen.

Op de natte schrale graslanden die in het Turnhouts Vennengebied voorkomen – ook in de omgeving van het bouwperceel – treft men belangrijke aantallen weidevogels aan (o.a. grutto, wulp, tureluur en scholekster) die deze percelen als broed- en of foerageergebied gebruiken. Deze percelen vormen ook het leefgebied voor een aantal vogelsoorten waarvoor het vogelrichtlijngebied BE2101538 ‘Arendonk, Ravels, Merksplas, Oud-Turnhout en Turnhout’ werd aangemeld. Het betreft o.a. regenwulp en kempfaan die als doortrekkers/pleisterraars op deze graslanden voorkomen.

In tegenstelling tot wat algemeen gedacht worden, maken weidevogels echter niet alleen gebruik van natte graslanden als voedselgebied. Vooral in de winter – als er geen opgaande vegetatie aanwezig is – worden ook nattere akkers gebruikt als foerageergebied

omwille van het rijkere bodemleven en het aanwezige voedselaanbod. Bepaalde vogelsoorten – zoals Kievit en Schollekster – komen zelfs tot broeden op deze akkers.

Aangezien het aantal weidevogels dat in Vlaanderen voorkomt de laatste jaren zeer sterk achteruit gaat, is het belangrijk in de bestaande weidevogelkernen – zoals het Turnhouts Vennengebied – de aanwezige populaties zoveel mogelijk te behouden. Dit betekent dat alles in het werk moet gesteld worden om het leefgebied van deze soortengroep niet verloren te laten gaan. Het ophogen van weilanden en akkers en het opvullen van natte depressies – zelfs als het om een beperkte oppervlakte gaat – is hier dan ook niet gewenst.

Het Agentschap wijst er verder op dat het op te hogen terrein volgens het gewestplan gelegen is in agrarisch gebied met ecologisch belang. In deze bestemmingszone kunnen volgens de wetgeving ruimtelijke ordening enkele agrarische handelingen worden toegestaan die het voortbestaan van de ecologische waarden binnen dit gebied niet in het gedrang brengen. Voor deze aanvraag betekent dit concreet dat geen landbouwkundige ingrepen kunnen worden toegestaan die een negatieve impact kunnen hebben op percelen die interessant zijn als leefgebied voor weidevogels (zoals het bouwperceel).

...

Uit het voorgaande volgt dat het Agentschap voor Natuur en Bos van oordeel is dat, hoewel op het perceel zelf geen beschermde habitats of vegetaties voorkomen, het perceel en de onmiddellijke omgeving ervan op de Biologische Waarderingskaart aangeduid worden als faunistisch belangrijk en dat deze percelen ook het leefgebied vormen voor een aantal vogelsoorten.

Volgens het Agentschap voor Natuur en Bos moet alles in het werk gesteld worden om het leefgebied van deze soortengroep niet verloren te laten gaan. Het Agentschap voor Natuur en Bos besluit dat het ophogen van weilanden en akkers en het opvullen van natte depressies, zelfs als het om een beperkte oppervlakte gaat, ongewenst is in het kader van het behoud van de bestaande populatie weidevogels.

Niettegenstaande deze overwegingen in het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos van 19 juli 2017 dient vastgesteld te worden dat het Agentschap voor Natuur en Bos verder in het advies, onder bespreking 'passende beoordeling' en bespreking 'verscherpte natuurtoets' het volgende vaststelt:

“ ...

Bespreking passende beoordeling

Het dossier vermeldt geen expliciet onderzoek naar de mogelijke aantasting van instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken speciale beschermingszones. Op basis van de gegevens in het dossier concludeert het Agentschap voor Natuur en Bos echter dat de vergunningsplichtige activiteit geen betekenisvolle aantasting zal veroorzaken van de instandhoudingsdoelstellingen van deze speciale beschermingszones. Er dient dus geen passende beoordeling te worden opgemaakt.

Bespreking verscherpte natuurtoets

Op basis van de gegevens in de aanvraag stelt het Agentschap voor Natuur en Bos ook vast dat de vergunningsplichtige activiteit geen onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN zal veroorzaken.

...”

De Raad merkt op dat het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos niet uitblinkt in duidelijkheid door enerzijds, onder bespreking 'stedenbouwkundige aanvraag', de ecologische waarde van het perceel en de ruimere omgeving aan te halen, waarbij zij wijst op de ligging in de omgeving van het Turnhouts Vennengebied (voor belangrijke delen opgenomen in habitatrictlijngebied, vogelrichtlijngebied en VEN-gebied), om vervolgens in het onderdeel 'passende beoordeling' te stellen dat de vergunningsplichtige activiteit geen betekenisvolle aantasting zal veroorzaken van de instandhoudingsdoelstellingen van deze speciale beschermingszones en er dus geen passende beoordeling dient te worden opgemaakt.

Los van de vraag of een passende beoordeling dient opgemaakt te worden, oordeelt de Raad dat het Agentschap voor Natuur en Bos in haar advies niet verduidelijkt op grond van welke gegevens zij besluit dat geen passende beoordeling moet opgemaakt worden. De Raad stelt bovendien vast dat het Agentschap voor Natuur en Bos in haar advies zelf stelt dat het dossier geen expliciet onderzoek naar de mogelijke aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken speciale beschermingszone omvat, waarmee het Agentschap voor Natuur en Bos zelf niet zonder verdere onderbouwing op zorgvuldige wijze kon vaststellen dat er geen passende beoordeling diende opgemaakt te worden. Een loutere standaardmotivering is geen afdoende en concrete motivering.

6.2

In navolging van het advies van het Agentschap Natuur en Bos stelt de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar in zijn negatief verslag van 18 januari 2018:

“ ...

De aanvraag is niet in overeenstemming met de planologische bestemming van het gewestplan

...

Het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) haalt de ecologische waarde van het aanvraagperceel en de ruimere omgeving aan en beoordeelt de aanvraag ongunstig in het licht van art. 14 van het natuurdecreet. In het agrarisch gebied met ecologisch belang worden slechts die werken inpasbaar geacht welke de ecologische waarde binnen en naast het gebied niet in het gedrang brengen. Gezien de aanvraag niet in overeenstemming is met de doelstellingen en zorgplichten van het natuurdecreet, wordt de ecologische waarde van het perceel en de omgeving onvoldoende gevrijwaard en is deze in strijd met de bepalingen van het agrarisch gebied met ecologisch belang.

...

De aanvraag is niet in overeenstemming met de doelstelling of zorgplichten die gehanteerd worden binnen andere beleidsvelden dan de ruimtelijke ordening.

Het ongunstige advies van ANB wordt bijgetreden, de is aanvraag in strijd met de zorgplicht van artikel 14, §1 van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997.

...

Het perceel en de onmiddellijke omgeving wordt op de Biologische Waarderingskaart aangeduid als faunistisch belangrijk. Deze percelen vormen ook het leefgebied voor een aantal vogelsoorten waarvoor het vogelrichtlijngebied BE 2101538 'Arendonk; Merksplas, Oud-Turnhout en Turnhout' werd aangemeld. Het betreft o.a. regenwulp, kempiaan, die als doortrekkers, pleisteraars op deze graslanden voorkomen. Dit komt omdat het Turnhouts Vennengebied zeer belangrijk is als leefgebied voor weidevogels. Het advies van ANB haalt aan dat het ophogen van weilanden en akkers en het opvullen van natte

depressies zelfs als het om een beperkte oppervlakte gaat ongewenst is in het kader van het behoud van de bestaande populatie weidevogels.

Het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) haalt de ecologische waarde van het aanvraagperceel en de ruimere omgeving aan en beoordeeld de aanvraag ongunstig in het licht van art. 14 van het natuurdecreet.

Het beroepschrift haalt eveneens aan dat de noordzijde van het bouwperceel over de volledige lengte van 370 m aan een erkend natuurreservaat grenst, waarin verscheidene Europees beschermde habitattypes in ontwikkeling zijn: 6230 (heischraal grasland, een prioritair habitatype L 3130 (oligotroof ven) en allerlei overgangsvormen. De aangevraagde reliëfwijziging en drainage zou eveneens een negatieve invloed hebben op de ecologische waarde van voorgaande, gezien deze droogtegevoelig zijn.

Het aanvraagdossier richt zich louter tot het agrarische aspect en bevat geen argumentatie met betrekking tot het al dan niet schenden van de ecologische waarde van het perceel en/of de omgeving. Gezien in voorliggend dossier een negatieve impact te verwachten is op het betrokken perceel en de omgeving wordt niet voldaan aan de doelstellingen van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997.

...

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar treedt het ongunstig advies van het Agentschap voor Natuur en Bos bij, waar gesteld wordt dat de ecologische waarde van het perceel en de omgeving onvoldoende gevrijwaard worden en dat het aangevraagde project een negatieve impact kan hebben op percelen (zoals het perceel waarop de aanvraag betrekking heeft) die interessant zijn als leefgebied van weidevogels.

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar wijst er verder ook nog dat de verzoekende partij in haar beroepschrift heeft gewezen op het feit dat het aanvraagperceel grenst aan een erkend natuurreservaat, waarin verscheidene Europees beschermde habitattypes in ontwikkeling zijn en dat het aangevraagde project eveneens een negatieve invloed zou hebben op de ecologische waarde hiervan, gezien deze droogtegevoelig zijn.

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar gaat niet in op het feit of een passende beoordeling dient opgemaakt te worden.

6.3

De verwerende partij stelt in de bestreden beslissing het volgende:

“ ...

De deputatie acht de aanvraag in overeenstemming de planologische bestemming van het gewestplan en in overeenstemming met de zorgplicht van artikel 14, §1 van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997.

...

De deputatie treedt het verslag van de provinciaal stedenbouwkundig ambtenaar en het ongunstige advies van ANB niet bij.

Het aanvraagperceel kent vandaag onmiskenbaar een agrarisch gebruik en zal deze functie verder blijven vervullen. De aanvrager baat namelijk een professioneel landbouwbedrijf uit, wat in het gunstige advies van het Departement Landbouw en Visserij werd verduidelijkt.

Het aanvraagperceel is gelegen in een Speciale Beschermingszone (BE21000024). Het advies van het Agentschap Natuur en Bos (ANB) haalt aan dat er op het perceel geen beschermde habitats- of vegetaties voorkomen. De vergunningsplichtige activiteit zal geen betekenisvolle aantasting veroorzaken van de instandhoudingsdoelstellingen van deze speciale beschermingszones. ANB besluit bijgevolg dat er geen passende beoordeling opgemaakt dient te worden. Op basis van de gegevens in de aanvraag stelt het Agentschap voor Natuur en Bos ook vast dat de vergunningsplichtige activiteit geen onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN zal veroorzaken.

Gezien het Agentschap voor Natuur en Bos stelt dat er geen passende beoordeling noodzakelijk is, wordt de nadruk gelegd op het zeer lokale karakter van de aanvraag en de beperkte impact op de omgeving. Het advies vermeldt namelijk expliciet dat er geen onvermijdbare schade aan de natuur zal veroorzaakt worden. De deputatie gaat er dan ook vanuit dat de gevraagde werken geen nadelige impact teweeg zullen brengen op het noordelijk gelegen (ca. 220 m) vogelrichtlijngebied BE2101538 'Arendonk, Ravels, Merksplas, Oud-Turnhout en Turnhout' en het aangrenzende VEN-gebied nr. 316 'Het Turnhouts vennengebied'.

De aanvraag heeft slechts betrekking om het nivelleren van een lokale zonk in het terrein, waarin na hevige regenval hemelwater blijft instaan. Het terrein vervult vandaag dan ook niet expliciet een waardevolle waterbergende functie, noch een functie als leef- of foerageergebied, welke ten gevolge van de aanvraag zou verdwijnen.

De deputatie meent dan ook dat de ecologische waarde binnen en naast het gebied niet in het gedrang gebracht worden en acht de gevraagde werken in overeenstemming met de bepalingen van het agrarisch gebied met ecologische belang.

...

6.4

De Raad stelt vast dat de verwerende partij zich in de bestreden beslissing beperkt tot een selectieve overname van bepaalde passages uit het ongunstig advies van het Agentschap voor Natuur en Bos van 19 juli 2017, waarna de gevraagde stedenbouwkundige vergunning voor de aangevraagde reliëfwijziging wordt verleend.

De verwerende partij zoekt aansluiting bij het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos op het punt waar het Agentschap voor Natuur en Bos vaststelt dat de vergunningsplichtige activiteit geen betekenisvolle aantasting zal veroorzaken van de instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszones en er bijgevolg geen passende beoordeling dient opgemaakt te worden en op het punt waar het Agentschap voor Natuur en Bos stelt dat er geen onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN zal veroorzaakt worden.

Het loutere feit dat een beslissing steunt op een advies van een daarvoor bevoegde en gespecialiseerde instantie, *in casu* het Agentschap voor Natuur en Bos, doet geen afbreuk aan het feit dat de verwerende partij er toe gehouden is dit advies te controleren op haar waarachtigheid of juistheid en met de nodige zorgvuldigheid dient na te gaan of deze adviesinstantie de feiten voldoende en volledig kent.

Zoals de Raad hierboven, onder punt 6.1, heeft vastgesteld is het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos, wat betreft het al dan niet uitvoeren van een passende beoordeling, niet afdoende gemotiveerd. De verwerende partij kon in haar beoordeling dan ook niet louter verwijzen naar het

advies van het Agentschap van Natuur en Bos om te oordelen dat geen passende beoordeling moet opgesteld worden.

De Raad oordeelt dat dergelijke beoordeling, in het licht van de vereisten van de algemene natuurtoets van artikel 16, §1 Decreet Natuurbehoud en de habitattoets in de zin van artikel 36ter §3 Decreet Natuurbehoud, niet als een afdoende en zorgvuldige beoordeling van de impact van de aangevraagde reliëfwijziging op de instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszone kan worden beschouwd.

6.5

Louter ten overvloede wijst de Raad nogmaals op het feit dat de aanvraag zich situeert in agrarisch gebied met ecologisch belang en dat overeenkomstig de tekst van artikel 1 van het gewestplan van Turnhout uitdrukkelijk wordt voorgeschreven dat enkel die agrarische werken en handelingen zijn toegelaten die het voortbestaan van de beschermde ecologische waarden binnen en naast het gebied niet in gevaar brengen.

De verwerende partij maakt in haar betoog abstractie van het ongunstig advies van het Agentschap Natuur en Bos en van het negatieve verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar op dit punt. De verwerende partij kan niet ernstig zonder meer beweren dat door het aangevraagde project de ecologische waarde binnen en naast het gebied niet in het gedrang worden gebracht, nu niet wordt betwist dat het perceel waarop het aangevraagde project wordt voorzien gelegen is in habitatrictlijngebied en dat zich in onmiddellijke omgeving een vogelrichtlijngebied en een VEN-gebied bevinden en dat het Agentschap voor Natuur en Bos evenals de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar in hun respectievelijk advies/verslag hebben aangegeven dat de ecologische waarde van het perceel en de omgeving onvoldoende gevrijwaard worden.

De motivering in de bestreden beslissing kan dan ook niet aanzien worden als een afdoende en zorgvuldige weerlegging van het andersluidende verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar en het negatieve advies van het agentschap Natuur en Bos, wat betreft de onverenigbaarheid met de gewestplanbestemming.

7.

In het licht van wat voorafgaat, is de bestreden beslissing dan ook ontegensprekelijk behept met een motiveringsgebrek voor wat betreft de beoordeling in het licht van de vereisten van de algemene natuurtoets van artikel 16, §1 Natuurdecreet en de habitattoets in de zin van artikel 36ter, §3 Natuurdecreet en voor wat betreft de beoordeling van de overeenstemming met de bestemming als agrarisch gebied mét doelbewuste overdruk als 'van ecologisch belang'.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

VII. BEVEL MET TOEPASSING VAN ARTIKEL 37 DBRC-DECREET

1.

Artikel 37, §1, eerste lid DBRC-decreet schrijft voor:

“ ...

§ 1. Na gehele of gedeeltelijke vernietiging kan een Vlaams bestuurs-rechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°, a) en b), de verwerende partij bevelen om met inachtneming van de overwegingen die opgenomen zijn in zijn uitspraak een nieuwe beslissing te nemen of een andere handeling te stellen. Het kan daarbij de volgende voorwaarden opleggen:

1° welbepaalde rechtsregels of rechtsbeginselen moeten bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing worden betrokken;

2° welbepaalde procedurele handelingen moeten voorafgaand aan de nieuwe beslissing worden gesteld;

3° welbepaalde onregelmatige motieven of kennelijk onredelijke motieven mogen niet bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing worden betrokken.

....”

2.

Uit deze bepalingen volgt dat de Raad, wanneer ze de verwerende partij beveelt een nieuwe beslissing te nemen, de mogelijkheid heeft om welbepaalde procedurele handelingen op te leggen die voorafgaand aan de nieuwe beslissing moeten worden gesteld.

In het licht van de beoordeling en het gegrond bevinden van het enig middel van de verzoekende partij, acht de Raad het aangewezen dat de verwerende partij, alvorens zij een nieuwe beslissing neemt over het administratief beroep van de verzoekende partij tegen de beslissing van de tweede tussenkomende partij van 5 oktober 2017, het Agentschap voor Natuur en Bos verzoekt haar advies van 19 juli 2017 te verduidelijken en hierbij tevens een antwoord dient te geven op de vraag of voor het aangevraagde een passende beoordeling, conform artikel 36 Natuurdecreet, moet worden opgemaakt.

VIII. KOSTEN

1.

Met toepassing van artikel 33 DBRC-decreet legt de Raad de kosten van het beroep, inclusief de hierna bedoelde rechtsplegingsvergoeding, geheel of voor een deel ten laste van de partij die ten gronde in het ongelijk gesteld wordt.

Artikel 21, §7 DBRC-decreet bepaalt dat de Raad op verzoek een rechtsplegingsvergoeding kan toekennen, die een forfaitaire tegemoetkoming is in de kosten en erelonen van de advocaat van de partij die ten gronde in het gelijk gesteld wordt.

2.

In zoverre de vordering van de verzoekende partij gegrond wordt bevonden, dient de verwerende partij als de ten gronde in het ongelijk gestelde partij aangeduid te worden. De kosten van het beroep, zijnde het door de verzoekende partij betaalde rolrecht, valt dan ook ten laste van de verwerende partij.

Om dezelfde reden is er grond om een rechtsplegingsvergoeding toe te kennen aan de verzoekende partij en dit evenzeer ten laste van de verwerende partij. Er zijn geen redenen om af te wijken van het basisbedrag van 700 euro.

3.

De Raad is van oordeel dat het passend voorkomt om de kosten van de tussenkomst, zijnde de door de tussenkomende partijen betaalde rolrechten, niet ten laste van de verwerende partij te leggen. De tussenkomende partijen beslissen immers zelf of zij al dan niet tussenkomen in een procedure.

In zoverre bovendien moeilijk kan worden ingeschat hoeveel partijen er zullen tussenkomen, bestaat het risico dat de inzet van de procedure onredelijk wordt verzwaard, ook in hoofde van de

verwerende partij, acht de Raad het aangewezen om de kosten van de tussenkomst ten laste van de tussenkomende partijen te laten.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. De verzoeken tot tussenkomst van de heer Peter EYCKENS en het college van burgemeester van de stad TURNHOUT zijn ontvankelijk.
2. De Raad vernietigt de beslissing van de verwerende partij van 25 januari 2018, waarbij aan de eerste tussenkomende partij de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend onder voorwaarden voor de regularisatie van de wijziging van het reliëf van de bodem en drainering van de grond op het perceel gelegen te 2300 Turnhout, Watertappingsstraat en met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie C, nummer 1817 A.
3. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over het administratief beroep van de verzoekende partij en dit binnen een termijn van zes maanden te rekenen vanaf de dag na de dag van de betekening van dit arrest.
4. De verwerende partij houdt hierbij rekening met wat wordt bepaald in onderdeel 'VII. Bevel met toepassing van artikel 37 DBRC-decreet'.
5. De Raad legt de kosten van het beroep bestaande uit het rolrecht van de verzoekende partij, bepaald op 200 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro verschuldigd aan de verzoekende partij, ten laste van de verwerende partij.
6. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 200 euro, ten laste van de tussenkomende partijen, elk voor hun deel.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 16 juli 2019 door de derde kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de derde kamer,

Stephanie SAMYN

Filip VAN ACKER